

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NANDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SANDOR

Városi-párt

Irta: Dr Moskovits József

Hodor Viktor közigazgatási főfelügyelő úr, mint a városnak volt prefektusa egy bizottságot hívott össze annak idején, a városi üzemek felülvizsgálása céljából. Egy ilyen, dr Lázár Aurél elnöklete alatt tartott bizottsági ülésen az üzemekhez tartozó több városi kérdésről tárgyalunk és e tárgyalásokon megnyilvánuló egyszerűséget és harmóniát az eszmét váltotta ki belőlem, melynek indítvány alakjában rögtön kifejezést is adtam, hogy alakítsunk a városi ügyek megbeszélésére alkalmas, de minden politikától mentes városi-pártot, vagy városi kört és igyekezzünk annak minél több tagot toborozni és annak egy kellő szervezetet is megadni. Ezt az indítványomat az ott lévő összes bizottsági tagok nagy lelkesedéssel fogadták. Igenis, egyhangú volt a vélemény: alakítsuk meg a házagpótló városi-pártot, melyhez a miniszteri beleegyezést is meg lehet nyerni. Egy pár nap múltán a lelkesedés elmúlt, a városi-párt eszméje elaludt.

Itt újból ismétlem, amit nagyjából ott is elmondtam, hogy miért tartom szükségesnek és mivel indokoltam a városi-párt létesítését.

Ma Nagyvárad város lakosságának, adófizető polgárságának nincs a városházán képviselője, mi csak azt látjuk, tudjuk és fájdalommal érezzük, hogy a közköltő, illetve a városi pótdadó taksa alakjában fosztogatja az adófizető polgárságot. Minden meg van takarékos, ma-holnap talán már a korzóra való lépés és sétálás is takarékos lesz köztve. A városnak rengeteg kiadásai vannak. Körülbelül 100 millió költségetvetést a minden évben egyszer összehívott pénzügyi bizottságnak — minden előzetes ismertetés nélkül, nem úgy, mint azelőtt — egy óra alatt le kell darálni, mivel a költségvetést sietősen a miniszteriumba kell küldeni. Zárószámításokat, hogy mire, hová költötték el a számtalan milliót, már évek óta nem láttunk. Utunk, utcáink lerongyolódva. A lakásrekvirálások réme minduntalan fenyeget. Városi ingatlanok eladatnak, városi javak cseréltetnek és mindezekről a közönség néha csak egy rövid újsághír kapcsán értesül. Számtalan kulturális és humanitárius dolgot intéznek és nem intéznek el, anélkül, hogy mindezekről még csak egy kis ismertetés is látna napvilágot. Hát igenis nincs törvényhatóság, nincs autonómia, de csak kellene lenni egy-egy helynek, egy-egy alkalomnak, ahol a városi polgárság, illetve annak megbízottjai összejönének és városi dolgainkat megbeszélnek és ekként alakulna ki egy hivatalos közvélemény, melynek hatása meg volna mindazokra, akik ezen ügyekre befolyással bírnak, akik ezeket intézik. Meg akarjuk ismerni azokat a polgárokat, akik önzetlenül érdeklődnek a városi ügyek iránt, mert ma már kevés embernek van meg a közéleti gyakorlata, a közel alig törődik valaki, az egyéni érdekek hajszolása mindent absorbeal. Nevelni kívánjuk azokat, akikben meg van az ambíció, hogy tényezői legyenek egy ily nagy és dicsőséges multu város fejlődésének és nyilvános tárgyalásokkal és megbeszélésekkel a közérkölesőt és felfogásokat is kívánjuk nevelni, hogy azok a bizonyos rágalmi hadjáratok, melyek süttögya a ká-

véházi asztalok körül settenkednek, szünjenek meg végre valahára, mert ha van valakinek valami mondanivalója, azt legyen alkalma is a nyilvánosság előtt elmondani.

Körülbelül ezekre gondoltam, ezeknek adtam kifejezést akkor, midőn a városi-párt „városi-kör” eszméjét felvettem. Ilyen városi-pártok vannak Németországban, vannak Franciaországban és volt Budapesten is. Tudom, hogy nagyon sokan az — óvatosak — azt mondják erre, hogy itt azt nem lehet megcsinálni, egy ilyen párt létesítéséhez nem lehet a miniszteri engedélyt elnyerni. Nem osztom és sohasem osztottam az erőtlenségnek eme kiszólásait, akarni kell! Én sokszor tapasztaltam, hogy egyetértéssel, erős akarattal és önértéssel a kormánytól több helyes dolgot ki lehet vinni. Ismerem Popovici prefektus úr gondolkodását és bízik az ő intervenciójában. És akarni kell, mert „míg sopánkodik a győnge, az erős erőt szánt.”

E lapok hasábjain a városi-párttól folyó vita nem másról, csak a leendő községi választások „alkalmi szövetségéről” tár-

gyal. Elégge ismerjük a multból is, a választásoknál az alkalmi szövetezések szerepét. Nem egyéb az, mint egy választási praktika, ahol az egy szövetségbe tömörült pártok igyekeznek egymást becsapni és az eredmény „óriási” meglepetés, egyeseknek nagy ügyessége, „szerencséje”, de a köznek — nagy kára.

Ne az legyen célja a városi-pártnak, hogy egyesek helyet biztosítsanak maguknak az új községi tanácsban, hanem nyilvános és önzetlen működésükkel tegyék magukat népszerűvé és ismeretessé azok, kiknek tehetségük és szorgalmuk elárulják, hogy mozgató kerekük lehetnek egy város fejlődésének. A községi tanácsnak hivatalbéli tagjai, a kormánynak a polgármesteri kinevezési joga, mindig meg fogja adni a községi tanácsnak a román nemzeti jellegget, de akkor, midőn alkalmunk van választani a községi tanács tagjait, akkor nem a nemzetiséget, nem a fajt, nem a vallást, hanem az önzetlen munkaerőt kell választanunk, azokat, akik városunk haladásának tényezői, vezérei lehetnek!

Veszélyben a Koburg-dinasztia trónja

Szófiából jelentik: Várnából azt a hírt kiáltották világra, hogy ott agrárkommunistákból ideiglenes kormány alakult és hogy Boris király Bulgáriát el akarja hagyni. Mindezek a híresztelések koholmányok. A város külső negyedében egy konzervatív körben összeesküvést fedeztek fel, Ivan Manovot, a titkos bizottság egy tagját agyonlőtték.

Egy athéni jelentés szerint a görög vezérkar mozgósítási intézkedéseket tesz, aminek azonban csak tüntetés jellege van, a bolgár hadsereg tervezett létszámenelése miatt. Min Eukarestből jelentik, a kormány nagy figyelemmel kíséri a bulgáriai eseményeket és a román kormány szolidaritásnak érzi magát a bolgár kormánnyal a bolsevista veszedelem elleni küzdelemben. A határeszaktok parancsnokát a minisztertanács utasította, hogy a bolgár menekülteket fogja el és ezeket kiszolgáltatja a bolgároknak. Belgrádban Russev bolgár külügyminiszter nyilatkozata kedvezően benyomott tett és a szerb miniszteri hatáldékalan tanácskozása ült össze. A ta-

nácskozás után Nincsics a királyhoz ment, akit informált a bolgár eseményekről. A szerb—horvát—szlovén királyság részéről fogantatandó lépés igen határozott lesz.

Londonból jelentik: Wedgewood ezredes nyilatkozott a saját tudósítói előtt szófiái újtjáról. Kijelentette, hogy az első éjszaka egyetlen kerületi kapitányság ezer munkást tartóztatott le. Egész éjszaka autók hosszú sora volt útbán a menekültekért, akiket kihallgatás nélkül rögtön agyonlőtték. Az áldozatokat rejtett börtönökben kinnözték. Szófiában eddig hivatolva 250 személyt végeztek ki.

Belgrád, április 25. Politikai körökben híre jár, hogy a jugoszláv kormány birtokában van egy levél, amelyet Boris király az emigráció vezéréhez, Obrovhoz intézett, hogy térjenek vissza az országba. A levélre Atanaszov állítólag azt felelte, hogy hajlandók visszatérni és a kormányba belépni, de nem garantálják a Koburg-dinasztia megmaradását.

Ma lesz a német elnökválasztás

Berlinből jelentik: Hindenburg kilátásait ma már másképpen ítélik meg, mint néhány nap előtt. A baloldal fél, hogy megbosszulja magát az a körülmény, hogy a német politikuskok osztatlanul úgy állították Hindenburgot a német nép elé, mint egy nemzeti hőst s nem mint egy megvert tábornokot. Csak így lehetséges, hogy a jobboldali pártok a német népre szuggesztív módon igyekezzenek úgy hatni, hogy Hindenburg a pártok fölött áll és aki nem szavaz rá, az németiségét tagadja meg.

Spiecker, a centrum vezetője, kijelentette, hogy több ízben beszélt Hindenburggal a Ruhr-vidék megszállása idején is és megkérdezte a tábornokot, hogy nem kellene-e népfelkelést szervezni a megszállás ellen. Hindenburg kategorikusan nemmel felelt. Azt mondotta, hogy Németországnak ahhoz, hogy új háborút tud-

jon viselni, legalább ötven év kell. Félt azonban, hogy Hindenburg nem az ő meggyőződése szerint fog kormányozni, hanem átengedi a hatalmat a junkereknek és a német nagyparasoknak.

Severing porosz belügyminiszter egy népgyűlésen ezeket mondotta.

Hindenburgot, mint Németország megmentőjét akarják beállítani. Németországnak az lett volna a megmentője, aki levonja annak konzekvenciáját, hogy egy ország nem védekezhet 13 országgal szemben és a megértés békéjét követeli. Hogy nem ez történt meg, annak legelső sorban Hindenburg és Ludendorff az oka. Hindenburg visszatérése esetén a titkos kamarilla, Tirpitz, Westarp és Ludendorff kormányozná az országot.

A két elnökjelölt, Hindenburg és Marx ma este tartották meg szikratávó utján választási beszédeiket. Hindenburg han-

noveri dolgozószobájából beszélt. Programbeszédében hangsúlyozta, Németországnak össze kell gyűjtenie minden erejét, hogy ismét elfoglalhassa Európában azt a helyet, amely megilleti. A német nép számol azzal a ténnyel, hogy alul maradt és kétértelműségének eleget tesz, amíg azok teljesíthetők.

Marx Nürnbergben mondotta el szikratávíró előtt beszédét, melyben azt monddta, hogy Németországot csakis a békés

fejlődés útján lehet ujjíteremteni. Németország nem adja oda magát az elkábító jelszavaknak és a legdemokratikusabb eszközökkel akar kormányozni. Érdekes, hogy egy esti tüntetés alkalmával a horogkeresztesek „Istennel a császárt és birodalmért” felírásu táblát hordó menetével találkozott Ébert fia, aki a köztársaságot éllette. A horogkeresztesek erre Ébert fiát gummitobokkal megverték.

Három hónapra meghosszabbítják az üzletbéréket?

Bukarest, április 25. A Gazeta Noua értesülése szerint a kormány az utolsó pillanatban hajlik arra, hogy három hónapra mégis meghosszabbítja az üzletbéréket. A kereskedők újabb küldöttsége keresi fel Marzescu minisztert, hogy a kormány elhatározása felől bizonyosságot szerezzen.

Érdekes határozatot hozott a kisenevi kereskedőtanács legutóbbi ülésén. Hirdetményt fognak közzétenni, melyben tudatják a város közönségével, hogy olyan helyiséget egyik kereskedő sem fog bérebevenni, amelyből valamelyik kereskedőtársukat kilakoltatták. Közli a hirdetmény azt is, hogy erre a kereskedőtanács tagjai esküvel kötelezték magukat. Aki a megállapodást megszegi, árulónak tekintik és hozzájárult alá veszik. A kisenevi kereskedők ettől a lépéstől remélik, hogy a háztulajdonosok a boltbéréket mérsékelni fogják. Együttal pedig elhatározták azt is, hogy a

régi boltbéréket a városi adóhivatalnál helyezni letétbe.

Bukarest, április 25. A kereskedők kilakoltatása ma folytatódott. A bérlők ugyan saját jószántukból költözködnének ki és nem egy kereskedő felosztja eddigi üzletét. A Calea Viktoria 182. szám alól egy kereskedő kiürítette üzlethelyiségét és falragaszokon hozta a közönség tudomására, hogy házigazdája nem elégedett meg a felajánlott 700.000 lei évi bérrel s emiatt kénytelen üzletével felhagyni.

Bukarest, április 25. A tegnapi kereskedői kongresszus határozata alapján egy küldöttség jelent ma meg a pénzügyminiszteriumban, hogy egy memorandumot nyújtsanak át Bratianu Vintilának. A küldöttséget, melyet mintegy 300 főnyi tömeg kísért, a csendőrség feltartóztatta és széjjelkergette. A kereskedők ezután az igazságügyminisztériumba mentek, ahol a memorandumot Marzescunak adták át.

A nagyváradai Mircea-egylet kapta az országos első díjat

A Mircea herceg egyesületek központja, amelynek Mária királyné az aktív elnöknője, felhívta az összes egyesületeket, hogy programjukat s a teler végzett munkájukat terjesszék fel s a legkiválóbb munkaprogramnak 2000 lei díjat ad a központ. A beterjesztett munkaprogramok között a bizottság a legjobbnak a nagyváradai Mircea herceg egyesület részletes tervezetét találta s az első díjat, a 2000 lejt az egyesület elnöknőjének, dr Bucico Coriolánnak elküldte.

A végzett munka tekintetében első helyen áll a nagyváradai egyesület, mert programjához híven berendezte s felszerelte a napközi otthont s jelenleg 300 gyermek áll védősége alatt. Hatvan állandóan bent részesül a páratlan előrelátással és megfelelően berendezett napközi otthonban, a többi otthon segíti az egyet. Az anyák foglalkoztatására készített programot az egyet, mert a munkanélküliség miatt a csecsemők anyái gyakran munkanélkül állanak s foglalkozásuk a köz érdekében kívántos. Ezért a program felöleli az anyák foglalkoztatását aképpen, hogy azok lenfonással és szövessel járulnak az egyesület munkájához, amely a szöveget megfelelő áron eladja s az asszonyokat díjazza. Így a gyermekek kivül az anyákon is segít az egyesület. Ez a szociális gondolat első ízben kerül megvalósításra. Romániában s így érthető, hogy a nagyváradai egyesületet tüntette ki az első díjjal s a program megvalósítását garantálja az egyet fíradhatatlan elnöknője, dr Bucico Coriolánné polgármesterné, aki az egyesületet létrehozta s kifejlesztette.

3 szó Flaubert Salammbó Dorian

Nickelezést, zománcozást, vulcanizálást, hócipő- és kalucsni javítást, hegesztést vállal

Kalenda-cég Oradia-Mare

EL NE MULASSZA A DOROTHEUM ma délelőtti árverését!

Szebbnél szebb tárgyak kerülnek ma eladásra
5 leies kikiáltási áron

Az árverés pont 11 órakor kezdődik.

Három halálos szerencsétlenség

Tegnap három halálos szerencsétlenség történt Nagyváradon. Az első és a legtragikusabb a szegény kis Sonnenwirth Mancsi elgázolása. Véletlenül a szerencsétlenséget szemlélő szembe látta Cosma Ödön rendőrkapitány és ez a nyomozást nagyban megkönnyítette.

A kis leány át akart menni a Ferdinand király köruton, amikor közvetlenül a villamos mögött haladó autó elé került. A soffőr, aki normális sebességgel hajtott, már nem tudott sem fékezni, sem kitérni. A szerencsétlenséget nem lehetett elhárítani.

Az ügyészség elrendelte a boncolást. A 174-es taxi-autó soffőrijét, Bot a Jánost letartóztatták és holnap kísérik át az ügyészségi fogházba.

Beck József, a Beck és Zavislag-cég beltagja, aki szemtanúja volt a kisgyermek katasztrófájának, tegnap önként kihallgatásra jelentkezett a rendőrségen és rendkívül terhelő vallomást tett a soffőrré. Beck kijelentette a rendőrség szerint, hogy a kisleány haláláért egyedül a soffőr felelős, mert ő látta, miként ölte meg az autó a kisleányt.

Az utóbbi időben ez már a harmadik halálos autószerencsétlenség és nagyon jó lenne, ha a rendőrség erélyes intézkedéssel olyan forgalmi rendet hozna be a szűk főútcán, hogy a hasonló szerencsétlenségek elkerülhetők legyenek.

Catana Aurél rendőrprefektus a halálos kimeneteli autógázolással kapcsolatosan ma a következő nyilatkozatot tette:

— Bár a tegnapi autószerencsétlenség miatt a soffőr ártatlansága kétségtelennek látszik, a publikum tesli épségének fokozatosabb védelmére elrendelem, hogy

a mai naptól kezdve a kishídfőtől egész a pénzügyigazgatóságig az összes hivatalos és magánautók csak lépésben haladhatnak.

Akik a rendelkezésnek nem tesznek eleget, azoknak a hajtási igazolványát rögtön bevonjuk.

Ugyancsak tegnap történt a Schwartz József 16 éves inasgyerek halálos szerencsétlensége is, akit a villanyáram ölt meg.

A szakérőli vizsgálat megállapította, hogy a lámpa drólijában rendes áram volt. De az amugy is gyenge szerkezeti fiu nedves betonon állott és így az áram könnyen keresztülszaladhatott rajta. Ebben az esetben pedig nem 150, de 50 voltos áram is halálos lehet.

A vizsgálat megállapította, hogy senkit

sem terhelhet felelősség a szerencsétlenséget. Az ügyészség megadja a temetési engedélyt.

A tegnapi nap harmadik halottja: Vadas János 40—45 év körüli napszámos, akit az éjszaka folyamán egyik Körös-utcai vendéglő udvarán találtak meghalva. Cosma rendőrkapitány és dr Erler szállított ki a hullához. A testen külső sérülés nyoma nem található, ezért a halál okának megállapításához az orvos szűkségesnek találta a boncolást. Valószínű azonban, hogy a halál oka: alkoholférgesedés, mert Vadasat erős alkoholistának ismerte mindenki. Az ügyészség elrendelte a boncolást.

Ezenkívül egy súlyos sebesültje is van a tegnapi napnak. A tenkei csendőrség főlopfő gyanúja miatt letartóztatott egy cigányasszonyt és két férfit. Kihallgatás után a nagyváradai ügyészségi fogházba akarták őket bekísérni, azonban az úton Kovács János el akart menekülni. A csendőrök üldözésbe vették és több lövést adtak le rá. A golyók a menekülő lábait találták és súlyosnak széttroncsolták. Kovács Jánost beazállították a rabkórházba.

A tegnapi nap rendőri krónikája egy öngyilkossági kísérlettel zárul. Nagy Mihály 28 éves Kapacius-utca 16. sz. alatti lakos tegnap részegen összeveszett feleségével és előtűlt elkeseredésében zsiroszódó-oidatot ivott. Állapota súlyos, de nem életveszélyes. Bszállították a kórházba.

ANGOL SZÖVETEK
DEUTSCH POSZTÓ-ÁRUHÁZBAN.

Tavaszi cipő-különlegességek
Tennis cipők
Vászon cipők a legjobban a

DERBY

Derby tiókok: — Nagyvárad:

I. Bazárépület. — II. Gyárépület. — III. Str. Nic. Jorga (Zöldfa-u.) 7. sz.

Hogy fedeztem fel a csucsai paktumot?

Ugy hiszem, ma már nem követek el némi indiszkréciót ennek a cikknek megírásával. A politikai indiszkréció pedig rosszabb esetben is csak kenyere és emiesetre sem büne az újságírónak.

A csucsai paktum a szászrégeni, majd most folyó csiki választások időszere- sül ismét magára vonzotta a közfigyelt. A róla szóló hírlapi polémiák érdekességét tetőzte a „Nagyvárad” vas- napki cikke, mely a paktum tartalmát szedve közölte a nyilvánossággal. A „Nagyvárad” cikkét a bukaresti „A de- rulat”-tól a budapesti „Világ”-ig ro- mán és magyar lapok széltében-hosszában traktálták. A Magyar Párt korifeusai zül voltak, akik odáig vitték politikai kréciójukat, hogy kereken le is cfo- l- meg is tagadták a nyilvánosság előtt, gy Csucsán paktumtárgyalások folytak, yanakkor azonban Averescuék a csik- egyei választás plakátjain a paktumra o hivatkozással léptek sorompóba a Magyar Párt jelöltjének, Gyárfás Elemér- k az oldalán. Egyzová: a csucsai pak- tum vihart vert, újdonság erejével hatott a litikában, holott a nagyközönség előtt m is először ismertettük lényegét.

Másfél évvel ezelőtt, 1923 decemberé- n ugyancsak a „Nagyvárad” írta meg önek, hogy a paktum a Magyar Párt és verescuék között létrejött. Ugyancsak a „Nagyvárad” ismertette akkor is, úgy mint a, az egyezmény lényegét s ugyancsak lünk vették át a szenzációt Romániában Magyarországon az újságok. A különb- g az akkori és a mai helyzet között csak o volt, hogy másfél évvel ezelőtt a pak- tum létezését senki sem törekedett meg- ifolni.

E sorok írójának egészen jelentéktelen életlen adta kezébe a másfél évvel ezelőt- ri riport kulcsát. A véletlentől aztán addig bizonyossáig, hogy a paktum tényleg ttezik, olyan kacskaringós út vezetett az ságíróhoz, amire jelen esetben talán nem egészen érdektelen visszatérni.

Ezerkilencszázhuszonhárom december lején Kolozsvárra utaztam. Utaközben

Csucsán egy ismerőssel találkoztam. Megkérdeztem tőle, mi újság az Ady-kas- télyban? Ismerősom többek között meg- említette, hogy a kastély jelenlegi tulajdo- nosának, Gogának a napokban vidéki ven- degei voltak, nem tudja kik, csak az egyik- nek emlékszik a nevére s ezt a nevet meg is mondotta nekem.

A név egy ismert magyar párti po- tikusnak volt a neve, mindazáltal külön- sebben nem tűnt fel nekem, hogy az illető Gogáknál vendégségben járt. A véletlen akarta azonban, hogy Kolozsvárra meg- érkezve, első nap összetalálkozzam az illető politikussal. Beszélgetés közben inkább heccelődve, mint puhatoló szándékkal cé- loztam oda, hogy:

— Hallom, az urak Csucsára járnak paktálni Goga Oktaviánál.

Ártatlan megjegyzésemre a felelet egyenesen frappáns volt:

— A paktum — mondotta a magyar politikus, — még nem befejezett tény s aláírására aligha kerül sor karácsony előtt.

A látszat tehát az volt, mintha én va- lahonnán már értesültem volna a Csucsán történt beszélgetések tartalmáról. Ebben a feltételezésben a magyarpárti ur nagyjá- ban érintette azokat az elveket, amik kö- rül a későbbi paktum kifejeződését s amikről abban az időben még csak meg- beszélések folytak Averescu és Goga, más- részt pedig a Magyar Párt vezetői közt.

A közlés annyira érdekes volt, hogy Kolozsvárról hazautazóban kiszálltam Csucsán, kerestem Gogát, hátha gyha tőle töb- bet megtudok. Egyelőre azzal sem voltam tisztában, kik voltak pontosan azok a személyek, akik az Averescu-párttal a tá- rgyalásokat kezdeményezték. Csucsán Goga nem volt odahaza. A kastélyban a minisz- terné fogadott s lebilincselő szeretetre- méltósággal csövegett a kastély néhai bir- tokosairól, Adyról s Bonezáékról. Beveze- tett az épület ama részébe is, amelyre én egy emlékeztem, hogy ott kislány korában Boneza Bertukanak, a későbbi Ady-nak kedves játszószozája volt. Ez a szoba most egy emeletre emelt modern ebédlő. A szobában egy szürke paszpartura ragasz-

tott fényképet pillantottam meg, Averescu tábornok fotografiáját. Kezembe vettem a fényképet s a kartonlapon egy csomó ro- mán aláírás között futólag a Grand- pierre, Bernády, Paál Árpád, Szele Béla stb. neveit olvastam le.

Tehát — gondoltam — itt csakugyan komoly megbeszélésekről lehetett szó, — amiben Ugron Istvánon kívül úgyszólván teljes vezérkara részt vett a Magyar Pár- nak.

A miniszternével természetesen nem lehetett politikáról beszélni, őt ilyesmibe bevonni nem is lett volna ildomos. A ke- gyelmes asszony maga is annyira került minden érvevonatkozó diskurzust, hogy mikor megkérdeztem, mit csináltak a ma- gyar és román urak vacsora után, Gogáné mosolyogva azzal tért ki az érdemleges felelet elől, hogy:

— Szívrozotak.

Nagyváradra való hazatérésem után több ízben telefonon érdeklődtem Csucsán, megérkezett-e már Goga miniszter ur? Amikor értesültem, hogy Goga odahaza van, újból kiutaztam Csucsára. Ez az uta- zás — a dátumra pontosan nem emlékszem — december második felében, pár nappal karácsony előtt történt. Goga előtt már olyan applombbal tudtam jelentkezni, amit a kolozsvári magyar politikus elejtett nyi- latkozatai tettek lehetővé. A magyar vá- lasztókerületekre, a felekezeti iskolákra, a helyi közigazgatás nyelvére vonatkozó elvi megállapodásokra, mint a csucsai paktum lényegére, Goga a már befejezett tényeket jellemző magátólértékdéssel tette meg megjegyzéseit.

Kétségtelenül megállapítottam a Go- gával folytatott beszélgetésből, hogy a paktum a Magyar Párt és Averescuék kö- zött tényleg létezik s hogy a paktumnak főbb pontjai azok, amiket a „Nagyvá- rad”-ban pár nappal később leközöltem.

Goga, aki csucsai tartózkodásom egész ideje alatt a legelőzékenyebb háziurnak mutatkozott, megkért, hogy beszélgeté- siünknek a Magyar Pártot illető részét ne hozzam nyilvánosságra. Helyzetem tehát igen nehéz volt. Végül is úgy oldottam meg a vendég és újságíró konfliktusát ma- gamban, hogy a „Nagyvárad” kará-

... huszonhét, huszonnyolc, huszon-

kilenc...

Ráismerek a hangra: Laczkó Arankaé. Nézem, mi a szöveget olvasgat ugyan, mel- lébujva szorosan a villanylámpának a nem- zetesasszony...? Lám, fehér batizt-da- rabka fölé hajlik és repül, repül a szepítő- len fonál. A horgolótű itegetve kaposd, a láncszem-sor egyvégtebe burkolódik. Pi- henő pillanataiban az örök-alkotó, gyara- pító, szorgos magyar nagyszony — ott- hona számára dolgozik...

Csak két ruhaváltás közt, gyorsan, gyorsan...

— Jó, Majd rövid leszek.

Perdülnek a sűrű ráncok, siklik a tá- blás kötény, a fejkendő a földre hull. Mik- lössy Margit áll a tükör előtt és szédüle- tes sietséggel jár, old, csomóz, tűzgél a keze. De a lelkes két szeme nem a tükört gyóntatja, az előttelevő asztalra mered. Ugy mosolyogja ki harminckét-fogas ne- vető vidámsággal kérdéseimre a felelete- ket

— Hát temettek, mi? Harminc év...

Bizony hosszú idő is. Sok kinlódás, köny, néha egy kevés siker... Istenem, hogy el- repült...! Ha jól vesszük: több, mint har- mincesztendő. Tudod, én nem „kezdtam a pályám”. Már színésznőnek születtem. Apám direktor volt, itt nőttem fel a desz- kákon. Bejártam majdnem minden ma- gyar várost. Persze, legtöbb idő Kolozs- várra esik.

— Nagyváradon játsztál-e valaha?

Egy nagy biztosító-tű hangosat csat- tan.

Az erdélyi magyar színiájszás nagyasszonyai

(Miklóssy Margit jubileumára.)

A sort három éve T. Pogány Janka nyitotta meg. Aztán Kolozsvárott díszítet- ték föl tavaly a rivaldát Laczkó Aranka ünneplésére. A kört most bezárta Mik- lössy Margit, ugyancsak a kolozsvári Magyar Színház művésznőjének harminc évfordulósi jubileumi estéje, Bisson: „Vá- lás után” c. vígjátékának keretében.

Hárman régiek, mindég újak, legna- gyobbak...! Három különböző színű, egy- formán drága virága a tiszta lelki örömek- nek, behajtogatva gondolat az árva Erdély kulturájának kapcsos imakönyvébe...

Lehetetlen rá nem lapoznunk valame- lyikőjükre, ahol érdemeikről, hittel végzett és teljes pompában adott művészetéről van szó. Lehetetlen el nem érzékenyülnünk, őket egybe nem fonnunk s mégis, külön nem hangsúlyoznunk azon a napon, mely vala- melyikőik számára jelentőségeltjes. Mert szorosan összetartóznak ők hárman, mint egy nemes patinájú embléma gúnuszai, kik közös cél fölé tartják az elévülhetetlen babratoszort. Kell, hogy emlékezzenek erre a diadalmas asszony-művészetre azok is, akiket a távolság kívül-marasztalt a 22-iki kolozsvári jubilaris estén s kell, hogy viszonzásul azokért, amit a köznek adtak, fesse meg számukra képeiknek legalább vázlatát, ha szürke színekkel is, a méltató sajtó.

Három öltöző intimítására kell rányit- nom. Az elsőben Pogány Janka készü- lödik egy zsufoltház elé. Csepűhajú szá- éves boszorkány ő most és a liszt, a rouge, a korom-álcában hasztalan is kutatom örökfiatal, gamine-arcvonásait. A mozgása, ahogy jön rám szembe: csoszogó, meg- meghibbanó. Az édes, üde hangja is, mint- ha a pincéből sivitana, mikor üdvözlő:

— Még mindég sántikálunk? Mintha ez csak az ő privilégiuma lenne...

— ...és látod, egyre a huzatban íár- kálisz...! Lépcsők...! Mire való? Olyan könnyelműek vagytok ti mind, az ember hiába beszél nekik!

Arrébbi botorkálók, megsiklok, felki- áltok. Hozzám döccen, megfog:

— Kapaszkodj belém jó erősen! Ne télj. Megtartalak.

Furesa képeket vágatok, de még en- nél is furesább, ami most következik. Mikor föltekintek, két vizesöpp hull a homlokomra.

A százéves, gonosz, sipákoló vén bo- szorkány — tisztagyöngyű tündérröngye- ket sirt...

Megtörténik néha, hogy bármint siet is az ember: elkészik. Az ügyelő csengői megszólaltak az öltözők kiürültek.

— Schöl senki?

— De igen. Laczkó Aranka majd csak a harmadikban jön. Tessék ott, első ajtó bal.

— Köszönöm.

Belépek. Duruzsolás fogad, kablatisz- tikus jelentésű, titokzatos: számok.

csonyi számában megírtam csucsai látogatásomnak azt a részét, amely nem érinti a Magyar Párt és Averscuék megegyezését. Viszont egy másik cikkben nem a Gógával folytatott beszélgetésünket, hanem csupán azt, amit a két párt közötti pakumból, mint kétségtelenül létező megállapodásokat leszögeztem sikerült, szintén feldolgoztam. Forrásom leplezésül a pakumról írt cikket így vezettem be:

„Kolozsvárról jelenti tudósítónk”.

A pakum létezése ma már nem titok. Averscu maga emelt fővel vallja, hogy igenis megegyezett az erdélyi magyarsággal, mert meggyőződése szerint a magyarság értékes, becsületes államalkotó eleme Romániának. Ha részleteiben, pontok és bekezdések szerint a pakumot nem is tartják még időszerteinek közölni, nagy megkönnyebbülés és erőnyújtó tudat a kisebbségnek, hogy hat év félreértései, keseríségei, szenvedései után a romániai magyarság legalább odáig jutott, amikor egy ilyen megegyezésnek legalább lényegéről beszélni lehet s egy ilyen megegyezésnek első gyakorlati jelei már praktikus formában jelentkeznek a csiki szenátorválasztásnál.

Tabéry Géza.

Román könyv a kisebbségi iskolákról

(Befejező közlemény)

3. A kisebbségi közoktatás bűvára külön fejezetet szentel annak a miniszteri rendeletnek, mely 100,090 sz. alatt jelent meg és az erdélyi és bánáti kisebbségi középiskolai közoktatásnak megadta a kegyelmdöfést. A kisebbségi középiskolákra vonatkozó rendelet legsúlyosabb pontja a második, mely kimondja, hogy a felekezeti gimnáziumok más vallású és nyelvű tanulókat nem vehetnek fel. Popovici dr. a következő szavakkal kél védelmére Angheliescu miniszter idevonatkozó intézkedéseinek: „Ez az intézkedés első tekintetre olyannak látszik, mely a közoktatás szabadsága ellen tör, pedig valójában nem egyéb, mint a közoktatás semlegességének biztosítása s mint ilyen a modern idők egyik legfőbb követelménye. Nem lehet tűnni, hogy a zsidókat tovább magyarosítsák az erdélyi és bánáti középiskolákban. A kárhoztott miniszteri rendeletre tehát szükség volt.” Majd így fejezi be érvelését: „A zsidókat meg kell különböztetni a többi nemzetektől, de az egy nyelvet beszélő keresztényeket össze lehet közös iskolákban engedni, ha más-más vallásuk is.”

— Hogyne. 1898—9 két nyarán, Bölönyi intendatúrája alatt. Ott volt velem Ilona nővérem is, aki híres drámai művésznője volt a kolozsvári színháznak. Én még csak segédként szamba mentem, amolyan kis ráadás... De azért nagyon szívesen gondolok vissza a váradi napokra, mert enyém volt a fiatalság és ünnepelt.

— Melyik szerepeidben arattad leg szebb sikereidet?

Miklóssy Margit két ragyogó gyermekszeme rámesdülközik egy pillanatra a tükörről. Ugy néz rám, mintha valami nagy ostobaságot kérdeztem volna most tőle.

— Te, — kacagja aztán esengő derűvel, — nem is hinnéd, de én bizony azt se tudom, hogy voltak-e valaha sikereim.

— Minden szerepemről úgy félek, hogy azonkívül nem látok, nem hallok semmit. Azt hiszem, inkább a közönség volt irántam mindig jóindulatu...

Elhallgat, a menyecske-konty vigan megül a tarkóján, míg formázza, babrálgatja, de a figyelme már elrohant. Nézem a kedves, gömbölykés arcot. Milyen szétszórtak a vonásai...! És a szeme...! Mért süti le megint, mért válaszolat szórakozottan, mialatt folyvást öltöget, simít, babrál a keze...?

— Melléje kerülök, kutatom. Kockás papiroson öregbetűs írással ott fekszik előtte a szerep. Betéve tudja, pontosan mindig minden szavát. Neki nem elég. Öltözik,

Sajnos, azok, akik annak idején a káros következményekkel járt miniszteri rendeletet sugalmazták, ennyit se láttak be. Magához a rendelethez — melyet az erdélyi magyar sajtó már ezer oldalról megvilágított, — kevés mondanivalónak lehet. Lép-tennyomon látjuk és érezzük annak katasztrófális következményeit. Popovici dr. megnyugtatóra azonban nem hallgathatjuk el, hogy a gyakorlat az ő véleményét igazolónak látszik. A régi Magyarországon ugyanis a román felekezeti középiskolákba nemzeti és felekezeti különbség nélkül bárki beiratkozhatott. Így történik meg, hogy az 1905—06-ik iskolai évben a hét erdélyi román középiskola tanuló ifjúsága vallás és nemzetiség szerint a következőképpen oszlik meg: 1. a balázsfalvi görögkatholikus főgimnáziumban tanult 4 rom. kath., 402 g. kath., 67 g. keleti, 2 helvét hitű és 3 izraelita; 2. a belénvesi görögkatholikus gimnáziumban 24 rom. kath., 179 g. kath., 16 g. kel., 12 helvét hitű és 20 izraelita; 3. a brassói görögkeleti főgimnáziumban 308 g. kel., 15 g. kath. és 1 izraelita; 4. a brassói görögkeleti alcaikolában 73 g. kel., 5 g. kath. és két izraelita; 5. a brassói görögkeleti felső kereskedelmi iskolában 11 g. kath., 88 g. kel., 1 evangélikus luteránus és 1 izraelita; 6. a brádi görögkeleti gimnáziumban 2 rom. kath., 6 g. kath. és 134 g. kel.; 7. a nuszódi alapítványi főgimnáziumban pedig 5 rom. kath., 211 g. kath., 62 g. kel., 1 evangélikus luteránus, 1 cv. rel. és 6 izraelita tanuló. Ezek közül 73 magyarnak és 5 németnek vallja magát és 36 románia, 1 görögországi és 1 oroszországi illetőségű. A fenti kimutatás igazi jelentőségének jellemzésére elég, ha azt kiemeljük, hogy a balázsfalvi görögkatholikus főgimnáziumban 3 izraelita, 2 helvét hitű és 4 rom. kath. vallású diák közül csak az utóbbiak vallották magukat magyarnak.

4. Mindezekből az tűnik ki, hogy az erdélyi magyarság boldog lesz, ha most azoknak a törvényeknek alapján kezelnek kulturális és politikai jogait, melyeket 6 alkotott erdélyi román testvérei számára. Ennek a kívánságnak jogosságát Popovici dr. is elismeri, érthető tehát, ha siet ellenvetni: „Az a meggyőződésem, hogy Magyarország régi törvényei közül erkölcsi kötelesség átvenni azokat, melyekre szükségünk van. Annak azonban, hogy a magyar törvényhozás muzeumból elévült törvényeket alkalmazunk, semmi értelme nincsen. Az 1868-iki kisebbségi törvény XLIV. cikkelyének 14., 17. és 18-ik §-ai nem felelnek meg az iskolák mai szükségleteinek, mert azok csak az egyházak által emelt elemi iskolákban írják elő az előadás nyelvét. Az állami iskolákban (a 17. §. alapján) a közoktatásügyi miniszter rendeli el, hogy milyen nyelven adjanak elő, aki a 18. §. szerint) köteles azokban a kisebbségi nyelvűek és irodalmának is katedrát létesíteni. A mai leki és anyagi körülmények lehetetlené teszik, hogy ilyen elméleti törvényeket alkalmazzunk. Az állam politikai és társadalmi körülményeit

készül, forró belső lázzal, izgalommal s közben mosolyog, mozog a szája: Miklóssy Margit folyvást — tanult

Ugy hiszem, ez a három apróság az, ami legjobban kifejezi őket. És hogy ebben a régi magyar nagyszonyok minden érényével tündöklő három nőben pontos magyarozatot, lelhet a legtöprengőbb historikus is arra: mért maradt fenn a századok foragatában, dacolva minden balsorssal, az erdélyi magyar színjátszás, az egyetemes kultúra? Asszonyai voltak, a szó legnagyobb értelmében. Szívéket a küzdelem nem hengerelték keményre, a sikerek nem szikkasztották gögőre. Tudtak érezni, a rajtuk kívül elhatározott fájdalommal velesérni. Dolgoztak, gyűjtöttek, szorgoskodtak még megváltott pihenő-percekben is. Szent, produktív belső elégedetlenséggel figyelték saját tudásukat, a világ progresszióját és olthatatlan ismeret-szomjúsággal folyvást — tanultak.

Ünnepelje Miklóssy Margit művészasszony jubileuma alkalmával kulturájának mindhárom nemzetesszonyát Nagyváradi közönsége. Ünnepelje bennök a diadalmas jószágot, az örök Mártát és fiatal folytatásoknak bizást-mintaképet, mert míg az erdélyi színészetnek ilyen papnői vannak, addig Thália válságától, vagy éppen esődjétől: nincsen mit tartani.

P. Gulácsy Irén.

ma már olyan alapelvek írják elő, melyek ti hogy a középkorba menjünk vissza...”

Ilyen kijelentések után megértjük Popovici könyvének és a román sajtónak lépten-nyomon feltellenmondásait. Ők a politikai és faji egyenlőséget a középkorba való visszatérésnek látják, viszont — bármennyire is fáj ezzel a valóság megbékélni — úgy érezzük, hogy Romániának odáig kell fejlődnie az államélet terén, míg belátni, hogy ez bizony előrehaladást jelent. Adott történelmet idézzük tanúnak, melynek adatok bármik meggyőződhettek arról, hogy a XVIII. század folyamán az erdélyi román felekezeti iskolák tették életre nemcsak a Kárpátokon innen, de a delemsegekben is a nemzeti öntudatot; a dákóman elméletéről írott első könyvek Budán és Bécsben napvilágot és a román fejedelemsek fanarióták elnyomó uralma alatt nyögtek, Lazar Gheorghe Balázsfalváról átmegegyeztetni. Ezzel pártatlanul, a legbecsületesebb tárgyasság szemelött tartásával el is mondtunk mind, ami Popovici dr. könyvének olvasásakor megértő jövőre áhító lelkiismeretünkön fektet.

Keresztury Sándor

Ideges embereknel és lehibetegeknel az enyhe, természetes „ferenc józsef” keserűvív jó emésztést, tiszta fejet és nyugodt alvást teremt. Világhírű ideggyógyorvosok véleménye alapján a Ferenc József víz használata kiválóan ajánlható. Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben.

Börgarniturák, hencseracok, rendelésre és készen is kaphatók.
GIDÁLI MANÓ
kárptos, S'r. Clorogariu (volt Uri-utca) 2. szám.

Női szalma és selyemkalapok
virágok és az összes kalapokkélek
20—50 % al olcsóbbak mint bárhol
KÖNIG JENŐ
Üzlet: Sir Tace Ionescu (Körös-utca) 16. sz.
Gyár: Sir. Alexandri (Teleki-utca) 45. szám.

Értesítés.

Uri szabó tüzetlem megnagyobbítva és a mai kor igényeinek megfelelően berendezv a Sztaroveszky-utcaról a Piața Unirii (Szt. László-tér) 5. szám alá helyeztem át. Valódi angol és skót szövetek kizárólagos különleges mintákban állandan saját rak-taron. — A nagyérdemű közönség to á bi szives pártfogását kéri:

Czitrom Dezső
uri szabó, Piața Unirii (Szent László-tér) 5.

Készpénzárak mellett
20 heti vagy 5 havi
részletfizetésre

férfi és női szövetek, béléssárak, vásznak zefírek, kelengyefélék, szőnyegek, selymek stb. a legelőnyösebben beszerezhető

Hellas
áruforgalmi r.t.-nál

Oradea-Mare, Strada Avram Iancu (Kossuth utca) No. 4.1
Telefon Interurban 960.

A mi reformjaink

Irta: Verner Kálmán,

Biharmegye ny. árvaszéki elnöke.

A társadalmi életben az életviszonyok nemcsak az egyének foglalkozási ágaik, de az egyes foglalkozást űző műveltségi fokozatai szerint is változók. Az életviszonyoknak megnyilvánításai a fejlődés, a kulturális haladás hatásaként mindig nagyobb és nagyobb számban jelentkeznek, de a követelményként jelentkező eme megnyilvánításoknak határt kell szabni, azokat szabályozni kell, nehogy a különböző és sokszor egymással ellentétes megnyilvánulásokból az emberi önző természetbe visszavezethető, károsodásokkal járható durva összeütközések keletkezzenek.

Az életviszonyok megnyilvánulásait írásban szabályozni a törvény hivatott. És mivel a szabályozásnál az a fő tantétel, hogy a fejlődésnek az életben a jogi és társadalmi intézményekben mindig egyenletesnek kell lennie, mert csak ezen harmonikus fejlődés biztosíthatja az államrendet, a különböző társadalmi körök egymás mellett való békés elhelyezkedését, a törvények megalkotásánál az életviszonyok különbözősége, a jogi és társadalmi intézmények követelményeire mindig nagy gondot kell fordítani. Ezen a törvényhozással szemben mind jobban és erősebben megnyilvánuló követelmény hozta létre a demokratikus államformát, melynek lényege, hogy az állampolgárok összesége gyakorolja közvetlenül, vagy képviselő útján a legfőbb hatalmat.

Kétségtelen, hogy a törvényhozói hatalom annál nehezebben oldja meg jól feladatát, minél komplikáltabbak az életviszonyok, minél nagyobb egy ország területi kiterjedése, minél nagyobb a különbözőség az ország egyes részeinek szokása, kulturális fejlődése, foglalkozása között, mert nehéz a mód annak eltalálására, hogy a törvény az összes életviszonyokat szabályozni hivatott, tehát közszükségletet pótló és ami mindég a főcél, hogy a haladásnak fáklyája legyen.

A demokratikus államforma, mely legelőbb Athénben és pedig már Kr. e. 462 évvel akként érvényesült, hogy születési és vagyonfoki különbség nélkül részt vehetett a naggyűlésben minden felnőtt állami polgár s a törvények rossz volta, vagy az új törvény szükségességének indokából az erre hivatottak által tett javaslat felett kézfelmeléssel szavazhattott.

Ezen kezdeleges államforma főként a francia forradalom vívmányai, a művelt emberiség állami s társadalmi fejlődésének biztosítékaként kiépítve lett, mégis nálunk, hol pedig a modern demokrácia jel-szava alatt intéztetnek az ügyek, lépten-nyomon azt tapasztaljuk, hogy a törvények hozatalánál semminemű körültekintés sincs sem az életviszonyokra, sem a szokásokra, hogy a törvény csak egyes emberekre, a közre oktrojált véleménye gyanánt jelentkezik, hogy nem törődnek a törvényt alkotók sem az egyesek, sem az állami részek egzisztenciális tönkretételével, a vidékek emines érdekeivel, milliók és milliók panaszával, csak azzal, (ami pedig századokkal való visszaesést jelent), hogy a törvényben a hatalmat lássák azok, kik pedig abban jogaikat keresnek.

Ha nálunk az eddig megalkotott s a most tárgyalás alatt levő törvények, illetve törvénytervezeteket bonckés alá vesszük, a legelfogulatlanabb bírálat csak az lehet, hogy mindegyikben a tulságos centralizmus dominál. Főleg ezekből az arra való törekvés nyilvánul meg, hogy a kisebbségeket alkotó nemzeteknek a politikai beavatkozás sem az állam, sem a megye, de még községükben sem engedtessek meg.

Pedig, hogy mily veszedelmes ezen álláspont, magából az állam szempontjából is, arra igen könnyen rá lehet mutatni.

Az egyes embereket a közös helyen

való lakás, a földjükhöz való szívós ragaszkodás, az országhatáron belüli való kölcsönös érintkezésnél az egy cél felé való törekvés köti össze. Ezen őket összekötő közös érzés megerősítette a legfontosabb állami feladat, mert ez képezi a hazafiasság alapját.

A hazafiasság érzetének azonban a helyi érdekekhez való szívós ragaszkodás az első feltétele. Ezen helyi érdekekhez való ragaszkodás abban nyilvánul meg, hogy ki ki élhet a maga módja szerint, saját anyanyelvén beszélhet, nemcsak a házában, a templomban, hanem az iskolában, sőt a községházban is, élvezheti a politikai szabadságot, áldozhat kulturájának, lelki egyensúlyát nem zavarja meg a vallása s a gyermekei jövője felett való töprengés.

Az a törekvés tehát, hogy az embert a helyhez lekötő emlékek és szokások semmisüljenek meg, nem egyéb, mint a helyi érdekek elnyomása, ami pedig nem egyéb, mint a hazaszeretet csírájában való elfojtása.

Már pedig a helyhez való lekötés csak akkor igazi, ha az ottlakó nemcsak helyi ügyeinek intézésébe, de a községét magában foglaló vármegye, sőt az állam ügyeinek elintézésébe is közvetlen, vagy közvetett módon részt nyer.

Tulságos centralizmussal ennek éppen ellenkezője éretik el, mert a vidék teljesen elidegenedik helyétől s így hazájától is, azt érezve, hogy azt tőle teljesen idegen kezek kormányozzák. Már pedig az ország részekből áll és ha a részek érdeke meg nem védetik, az egész ország érdekei védtelenek maradnak.

Hogy a kisebbségeknek a törvényhozában való részvétele, azaz a beleszólási joga abban, hogy a törvényhozásban érdekeiket ki képviselje, teljesen illuzórius, azt az eddigi képviselő és szenátorválasztások fényesen igazolták.

Hogy a vármegyék fontosabb ügyeinek intézésébe és a tisztviselő ellenőrzésére hivatott törvényhatósági bizottságot

A drága öreg profesor ur...

Nyugdíjba ment Király József, a legidősebb nagyszalontai tanár

Az élet legkedvesebb emlékei tanáraihoz fűzi az embert. Öreg kor nem választ el; bánatos arca derű ül a rájok gondolkor s a gyermekcsinyek, pajkos órák minden örömebe beletikrózódnak drága férfiarok, ifjúkori tanáraink feledhetetlen képei. Nemzedékek hurcolják a sűrű poraitjukat, mondásaikat, karakterüket, szorgosságukat, jószágukat és igazságosságukat. Egy-egy megjegyzésük, igazságos tettek generációk lelkét alakítják át s hálán gondolkodnak férfikorukban a gerincegyesítő, jellemnemesítő példaadásra, a tasmária, aki egyengette egykor a csemetefát.

És hányan és hányan fogják felnyitni emlékezetükben igaz szeretettel annak az idős tanárnak emlékét, akinek nevét az évtizedek alatt felgyúlt tisztelet patinája csillogtatja felénk, akiről most jelentik Nagyszalontáról, hogy: Király József főgimnáziumi tanárt április elsején nyugdíjazta a kormány.

Negyvenhét évi tanári idejéből 44 évet Nagyszalontán tanított Király József. Ma is úgy néz ki fényképei tanúsága szerint, mint negyvennégy év előtt. Csak szakála, haja őszült meg. Szelleme, fiatalos kedélye, acélos nyugalmassága ma is a régi. És ha Szalonta utcáján megjelenik magas, szikár alakja, alig van fej, amelyikről le ne szállna a kalap öt köszönteni. Keze alatt nőt föl annak a városnak és annak a vidéknek minden valamirevaló embere és ami épült a magyar kultúra nevében a kis város falai között, ahoz Király Józsefnek mindenhez köze van.

Régi bihari család sarja Király József. Még nagyapja Nagyváradi kapitánya volt.

Épp úgy megszüntették, mint a községek belügyeinek intézésére hivatott képviselő-testületeket, az mindenki előtt tudott és így a jog, a községi és vármegyei ügyekbe való beavatkozásra, hogy nincs meg, az mindenki előtt világos. Épp úgy, mint az, hogy a most tárgyalás alatt álló közigazgatási reformjavaslat a régi állapottal szemben nemcsak óriási visszaesést jelent az oly nagyon hirdetni szokott demokrácia szemüvegén át nézve, de egyenesen megsemmisítése azon jogoknak, amelyek a fejlődött életviszonyok hatása alatt az 1886. XXI. és XXII. t.c.-ekben mint törvények becikkelyeztettek és amelyek az azóta fejlődött életviszonyoknak megfelelően a jogok kiterjesztését illetőleg még jobban kibővítenők lennének.

A tanügyi igazgatás terén pedig nemcsak a régi jogtól való elkobzás, de még az egyházi szokásokba való beavatkozás is érvényesül.

Hol nyilvánul meg tehát az az állami tevékenység, mely a régi emlékek, szokás, kultúrához való lekötésre irányulna?

Sehol és pedig határozottan megállapíthatólag tendenciózusan!

Mi tehát az oka annak, hogy nemcsak a kisebbségek, hanem a többséghez tartozók is a közállapotok radikális javulását követelik azon a helyen, hol legbelsőbb óhajuk szerint nekik „élni vagy halni kell”?

Bizonyára nem ők, hanem azon közmondások igazságának figyelmen kívül hagyása, hogy „ahány ház, annyi szokás” és hogy „az ember a szokás rabja”.

Hogy pedig a helybeliség patriotizmusa mennyire becsülendő, azt már Constant Benjamin nemcsak Franciaország, de az egész világ legkiválóbb politikai tudósa is megállapította még a XVIII. században megírt „Principes de Politique” című munkájában, hol az foglaltatik, hogy az államra nincs veszélyesebb, mint az, ha a helybeliség szeretetéből, a szokás és emlékekhez való szívós ragaszkodásból az embereket mesterségesen kiakariják vetköztetni.

nincsenek. A ltkóci és farkasfalvi Király családának utolsó férfi tagja Király József, akivel ez az ő biharmegyei név megszűnik teljesen.

Király József édesapja 1848-ban Bácsbodrog megyébe költözött. Apatinban volt kincstári számtartó, József fia Pár-

Kenéz Ferenc urí szabó **Sr. Clorogariu** **29. Tavaszí és nyári újdonságai különlegese**
(volt) (Url-utca)

pás községben született 1857-ben. Király József a budai főreáliskola elvégzése után a műegyetemet végezte el, majd a tudományegyetemet, ahol az ábrázoló mértan, számtan és földrajz szakon nyert tanári diplomát. Ma ismeretlen a szakoknak ilyen összeállítására abban az időben is ritkaság volt. 1878-tól három éven át a budapesti gimnáziumban tanított és 1881-ben nevezték ki a nagyszalontai állami gimnázium rendes tanárána. Egy rég bevándorolt előkelő bajor családnak leányát vette nőül Szegeden 1885-ben, a szépséges Daempff Gizellát. Gyermekük nem volt. Király József gimnáziumi tanársága mellett 40 évig az ottani ipariskola igazgatója és szakrajz tanítója is volt. Tíz évig a polgári leányiskola tanára s igazgatója. Évente a három iskolából több mint 300 növendék került ki keze alól, mert az iskolák minden osztályában tanított.

Neje együtt osztozik ma is vele a szalontai ifjuság nevelésében: az uri társaság ifjuságát tanítja zongorára, cimbalomra.

Király József tagja volt a városi képviselőtestületnek és választott tagja a megyebizottságnak s ezekben a nobile officiumokban tevékenyen vette ki részét a megye s a város fejlesztési akcióiban. Alakulásától tagja az Arany-évesületnek és huszonegy év óta öre az Arany-muzeumnak. Az a cím, rendszer, pompás beállítás, ami jellemzi az Arany-muzeumot, mind a Király József érdeme.

Ma is fűgőn járja a vendégekkel a csonkatorony háromemeletes meredek lépcsőzetét s nagy szeretettel magyarázza a halhatatlan költő e forma művész-relikviáit.

A román impérium átvette a kiváló tanárt és tanít ma is 47 év után. Április elején megérkezett nyugdíjazása, ami azonban még nem jelentti azt, hogy befejezte a tanítást, mert a miniszter felkérte, hogy nyugdíjazása ellenére tanítson tovább addig, míg új tanárt neveznek ki helyére. Ezt a tanévet még valószínűleg 5 fogja befejezni az ifjusággal, azzal az ifjusággal, akiről legszívesebben szeret beszélni, hiszen életelme a tanítás, a gyerekek nevelése. És ebben volt mester Király József. Külön pedagógiai elvei voltak, mint általában a régi tapasztalt tanároknak. Nem skatulyázott rendszerek írott elvei, hanem amit a szív, a szeretet, a tapasztalat diktált neki. Nem veréssel s nem buktatással nevelték ezek a régi jó tanár urak, hanem a lelkekkel.

Néhány érdekes esetet elbeszéltek az ősz professzor életéből.

Egyszer négy diákja nem készült. Király tanár nem írt szecundát nekik, hanem mind a négyet meghívta magához ebédre. Ertesítette a szülőket, hogy gyermekeik aznap nála fognak ebédelni, ne várják. A négy nebuló leverten, kétségbeesve kullógott a szigorú tanár ur lakása felé, ahol már avizálva volt négy „vendég” érkezése. A tanár ur a legszívesebben ültette asztalhoz apró vendégeit, kínálgatta őket, elbeszélgetett velük s mikor a kapuban kéz fogással elbúcsuzott tőlük, halkan megkérdezte: ugye, máskor megtanuljátok a leckét. Boldogan ígérte meg a négy apró diák. „És soha készenlétlen nem jöttek az én óráimra” — mondotta egyszer Király tanár boldogan ugyanazoknak a diákoknak, mikor már azok is apák voltak.

Ehez hasonló anekdota százával kering a régi jó tanárról, aki jósága mellett vasfegyelmet tartott és tart ma is.

Gyönyörű könyvtárszobájában sokat dolgozik ma is. Önálló munkái csak litográfia jelentek meg, írói babérok nem csábitották. De lelke ma is minden baráti társaságnak s ma is emlegetik, hogy ő vitte Nagyszalontára a „Jaj de magas ez a vendégfogadó” című nótát, amely mellett Szalonta urai nem egyszer virradtak meg a pompás szőlők verandái alatt.

Egy drága asszony: Király József tündérvárté varázsolt a kis kúria udva-

rát. Folyondárok szaladnak karsu fákra s alattok a rózsák közötti padon a kedves öreg pár fogadja vendégeit. Mert még ház sincs Nagyszalontán, ahol vidámabb kedvvel s magyarosabb vendégszeretettel látnák a vendéget és ahova nagyobb szeretettel nyitnák be a kaput, mint a Királyék kúriájára...

(P. Gy.)

BŐR BUTOROK

ruganyos matracok, hencserek, hajlitott garnitúrák kapható és megrendelhető KOVÁCS JÓZSEF kárpitosnál, Deák Ferenc-utca 1. sz.

Olcsó árak!

Félix gyógyfürdő

Teljesen újjáalakítva.
Elsőrendű kényelem.

Május hónapban
20% engedmény.

Figyelmes és
pontos kiszolgálás!

Olcsó árak!

Kérje és használja csak a párisi „FLOREAL” illatszergyár eredeti készítményeit
Kaphatók gyáriárban, a
„CARMEN SYLVA” drogueriában
Str. Regele Ferdinand No. 5.
a zárda templommal szemben

„Floreal” parfüm minden illatban	1 deka	30 L.
„Floreal” creme de beauté	1 tégely	20 L.
„Floreal” eau de col, lavande-ambrée	1 l.	160 L.
„Floreal” „ ” „ ”	1 1/2 l.	85 L.
„Floreal” „ ” „ ”	1 1/4 l.	45 L.
„Floreal” „ ” „ ”	1 1/8 l.	30 L.
Elysée eau de col. Origan, Chypre, Fougere	1/2 l.	120 L.

Vezérképv. és lerakata: a Poudre Perles Fines Bardin és Gelle-Freres fogpasztlának, u. m. a Cadum pomadé et savonnak.

Cégváltozás miatt!! Olcsó elárulítás!

Divat mosókreppék Lei 39-től
Jó minőségű vászon „ 35 „
Mosó delain divatos mintával „ 42 „
Divat mintás marocainok „ 75 „
Szingtarió zefírek „ 42 „
Csikos alj kelmék 120% széles „ 88 „
Női flór harisnyák minden színben „ 63 „
Férfi divat zoknik „ 22 „

Ugyszintén női és férfi szövetek, selymek, eponok, delainek és mindenféle rövid és kötött árak legolcsóbban lesznek elárulítva. Férfi ingek mérték után is készülnek!

„VULTUR” áruház
Jung és Béhm-cég
Strada Avram Iancu — ezelőtt:
Schlésinger és Jung-cég

Tisztelettel értesitem a n. é közönséget, hogy a Str. Nic. Jorga (Zöldfa-utca) 10. alatti orih. כשר étermet ugyanezen házban az udvarba helyeztem át. Izlet s konyha. — S íves pártfogást kér: Özv. Grósz Adolfné vendéglős. Lakodalom rendezése és abonama a legolcsóbban.

Jó nevelést a család
Tudományt az iskola
Művészetet az Isten
Jó megjelenést, elegáns ruhákat csak a

For Gentlemen

Bécsi divatujdonságaink megérkeztek.

Böszörményiné és Róth Olga
női kalapszalón,

Str. Vlahuța (Szent János-utca) 7. sz.

Abbáziába utazók

figyelmébe a tengerpart legszebb helyén a

PENSIO ELENA

volt Steinacker villa

(Sud strand Stefania mellett) ajánl kényelmes tengerre nyíló szobákat, kitűnő magyar és francia konyhával napi 30 lírától. Felvilágosítást nyújt a Hegedűs Hirlapirodában

Szász Erzsé.

LINOLEUM Haas Lipót

legnagyobb linoleum és szőnyeg különlegességi áruház

Főlerakat: ORADEA MARE

Bulevardul Regele Ferdinand No. 5.

Lerakatok: CLUJ, TIMIȘOARA.

Mélyen leszállított árak!

Felöltőszertü gummikabátok legnagyobb választékban, elegáns fazonban — 900.—

VIASZOS VÁSZON

prima minőségű gyönyörű mintákban

80 cm. széles mtr.	—	—	—	100.—
100 cm. széles mtr.	—	—	—	125.—
125 cm. széles mtr.	—	—	—	145.—

BŐRVÁSZON

kárpitosok, kocsigyártók, könyvkötők részére nagy választékban

115 cm. széles 115.— Leitől feljebb.

LINOLEUM

szébbnél szébb mintákban

70 cm. széles	—	—	—	135.— Lei
90 cm. széles	—	—	—	170.— Lei

padlóbevonásra mintázott vagy parket-linoleum

200 cm. széles négyzetméterenként 237.50 Lei

Kapható 250—300 méter szélességben is.

SZŐNYEGEK

Sztrap futószőnyeg 70 cm. széles	—	—	96.—
„ 80 cm. széles	—	—	139.—
„ 90 cm. széles	—	—	163.—

Ágyelő szőnyeg „Bonele” — — — — 125.—

Ottoman takaró „Karaman” — — — — 1600.—

Két oldalt használható ebédőszőnyeg nagyon szép mintákban 200x300 — — 1730.—

Ezenkívül nagy választék függönyben, fal szőnyegben, láb őrlő, mindenféle gumilaruk, tornacipők, sárcipők, játékaru, gumilabda stb. stb.

Eladás nagyban és kicsinyben.

3 kell a kis babának: hintőpor, krém, szappan, de az Höfer-féle legyen

Károly Irén itthon

*

Már nekrológot írtunk róla, mert bizony szomorú hírek érkeztek felőle Budapestről. Nagyon beteg volt és mi már elárattuk magunkban. És tegnap dr. Károly Irén hazaérkezett, gyógyultan, fel-frissülten, hetven egy néhány esztendőjében is hősiessé küzdélme után, a melyet a betegséggel vívott.

Tudja-e mindenki, mit jelent ez a név: Károly Irén.

Regényalak volt, ahogy először megjelent előttünk. Ideális szép férfifej. Égő fekete szemek, okos homlok és hódító, meleg mosoly. Igazi ur, szerény és korrekt, nem tette soha gögössé, vagy hiuvá sem nagy tudása, sem finom egyeniségének varázsa. Harmonikus életet él, boldog és megelégedett volt mindig. A közéleti strébérség nem tudta kimozdítani soha böles nyugalmából, az érdekek hajszája nem tudta meghajlítani meggyőződésében, az emberek hibáit elnézte, megbocsátotta, de hinni csak istenben, a számokban és a logikában tudott. Nagyon felette állott mindig az átlagnak, mint pap, tanár, tudós, kutató és közéleti faktor egyaránt. Passzió a beszélgetés, az érintkezés vele, olyan őszintén sima, egyenes, olyan igaz, olyan becsületes és olyan megnyerően tiszta és szép. Az elegáns premontrei papok között is talpig zsenilem és a tudós professzorok között is valódi szellemi grandszenyőr.

A nagyváradi premontrei kanonokok sorában dr. Károly Irén minden kétségen felül a legelső az utóbbi harminc esztendőben. A disztigált fellépésű Náta-falusy Kornél, a nagykoponyájú Tóth-Szabó Pál, a historikus Makranczy Gábor, Kotunovics Sándor és még számosan, akik oly nagyban emeltek a rend presztizsét, nem olyan kiemelkedő alakjai a rendnek, mint Károly Irén. Harminc évnéhány esztendővel ezelőtt, amikor Nagyváradra került, már ismert kiváló fizikus és matematikus volt és egyben az elméleti filozófiában is fölénytel excellált. Laboratóriumában kutatót és dolgozott naphosszat, új és új térreumokon akart járni. Különösen az elektrofizika terén van otthon. A laboratórium tudós akkor lépett ki a fórumra, amikor érezte, hogy tudására van szükség. Nagyváradi város villamos üzemének megalakításában őt illeti az oroszlanrész. Ő dolgozott, tervezett, fázadozott, agítált és a villamosmű megépítésében önzetlen lelkesedéssel vett részt. Hány éjszakán keresztül járta be — amikor nem zavarta senki — a várost, hogy kimerje, kiszámítsa, hol fektessék le a vezetékeket, hol állítsák fel a lámpákat. Minden apró momentum a szívéhez nőtt, az övé volt, az ő gyermeke ez a közüzem. A város házában hányszor kelt védelmére, ha a műbajba jutott, hányszor szállott sikra érte, mennyit polemizált, irt, vitakozott szóban és írásban, ha a villamosmű érdekeiről volt szó. Gyakran akart fehér reverendájára az elmégesedett tülekedés sara felcsapni, de az makulátlan és tiszta volt, mint a nap, a mit befröskölni nem lehet.

Nagyváradi város közönsége komoly becsüléssel veszi körül. Minden városatyaválasztáson egyhangulag jutott be a törvényhatóságba. Bár Tiszapárti volt, de neki ellenzéke nem akadt soha. Ki ne szeretne volna? A francia regények szelid és jószágos papja ő, csak hogy több hittel és földi tudásával is több istenlátással, mint például Coignard abbé, de ugyanannyi végtelen toleranciával, szabadelviséggel és megértéssel fajok, vallások és emberi gyarlóságok iránt. Nagy tekintélyt különösen ott, ahol a tudást becsülik. Katedrája volt a jogakadémián, ahol a filozófiát tanította és magántanár volt a kolozsvári tudományegyetemen. Gyakran léphetett volna magas polcra a premontrei rend hierarchiáján, de nem voltak rangbéli ambíciói és nem akarta elhagyni semmi pozícióért Nagyváradot, ahol barátai, hívei éltek, élnek és ahol életének büszkesége, alkotása: a villamosmű lendítő kerekéi szitják a világosság lángjait.

A román impérium óta nem tanított és csakhamar kivált a villamosmű fel-

ügyelő bizottságából is. Betegeskedett és bizony az új generáció nem mindig tapintatos: betöltötték az ő posztját, amelyen évtizedekig állott. Lemondott, mert hallotta, hogy mások reflektálnak a helyére. Igaz is: minék ő oda, jár már a villamosmű magától is. Különben is egészségi állapota egyre hanyatlott. Fiatallabb korában igen jól konzerválta magát, külföldi fürdőkön töltötte vakációit és az Adria-tenger partján pihente ki idegeinek fáradalmait. Nem is látszott meg rajta, hogy hetven esztendő. Pedig annyi volt. Betegen ment

~~~~~

A csütörtöki munkaszünet ügye a közigazgatási bizottság előtt

Melyek a törvényes munkaszünetnapok? — A sok elgázolás miatt a főúton csak lépésben haladhatnak az autók

A városi közigazgatási bizottság dr. Popovici prefektus elnökletével tegnap délelőtti tartott ülést.

Dr. Bucico polgármester felolvasta a havi jelentést. A havi jelentés megemlékezett a bérkocsitarifa 15 százalékos emeléséről, szövé tette a kertgazdaság 26 holdjának váratlan kisajátítását, amelyet miniszteri intervenció juttatott vissza a városnak. A város pénztárába befolyt 17.107.000 lei, a kiadás viszont 16.980.000 leire rugott. Megemlékezett a polgármester az integrál kenyér, illetve liszt maximális áráiról, amelyek a következők: nagyban 13 lei, kisben 14 lei, illetve 14 és 16 leiben lettek megállapítva.

A csütörtöki munkaszünet

Moskovits József bizottsági tag a napirend előtt a csütörtöki munkaszünet ügyét tette szóvá:

— Több újságnyalatkozat és cikk dacára sem értem teljesen, — mondotta Moskovits József — hogy miért volt az elmúlt csütörtökön Nagyváradon munkaszünet, amikor sehoh az országban nem volt a rendesen dolgoztak az üzemek és vállalatok. Itt, ahol óriási adók, taxák és boltbérek nem engedik meg, hogy az üzletek ajtajai munkaidőben egy óráig is zárva legyenek, a folyton fokozódó élelmiszer-drágaság az iparosoknak parancsol minden órára munkát, — mi tehát nem engedhetjük meg azt a luxust, hogy akkor is ünnepeljünk, amikor más városban dolgoznak. Ha a munkaszünetet törvény rendeli el, megnyugszunk benne, de akkor viszont értelmetlenül állunk a törvény nem egyforma alkalmazásával szemben. Beszéde kapcsán felemlítette Moskovits József azt is, hogy Szűcs Géza, aki 30 esztendőig volt makulátlan, hűséges munkása a városnak, nem emlékezik meg nyugdíjba menetele alkalmából a polgármester havi jelentése.

gyógykezelését céljából Budapestre. Mennyt aggódtunk érte. Lestük a híreket, amely riadtan beszélt, hogy szíve felmondta a szolgálatot és tikkadt szervezete hiütlenné vált erős lelkéhez. Nem volt igaz. Verebely professzor klinikáján a műtétek egész sorát állotta ki heroikusan és tegnap boldogan, sok esztendő megelézésnek jogos reménységével jött haza a váradi rendházba. Ezek a sorok Nagyváradi társadalmának istenhozottja legyenek feleje.

Dr. Bucico polgármester: Szűcs Géza áprilisban ment nyugdíjba. Jelentésem márciusról szól, tehát csak a jövő hónapban emlékezhethetünk meg a város szolgálatából megvált Szűcs Géza elismert érdemeiről.

Catana rendőrprefektus előveszi a „Nagyváradi” Hol volt tegnap munkaszünet című cikkét s felolvassa egyes részleteit. Majd válaszában kijelenti, hogy a törvény kategórikusan öt ünnepet ír elő, melyen vasárnapi munkaszünet tartandó.

Karácsony, husvét, Szent György, Szent Demeter, Szent Mihály a törvényes munkaszüneti napok.

— Én nekem ebben az esetben indifferens, hogy Arad, vagy Kolozsvár nem tartotta be a munkaszünetet, amit a törvény parancsol. Megfelelő kivételek esetekben, például nyersanyag feldolgozó gyáraknak, vagy egyéb felhozott indok esetében más üzemeknek saját felelősségemre én is adtam volna felmentést a munkaszünet alól. Ezt a bejelentést azonban ezúttal a gyárak és vállalatok elmulasztották, illetve nem kérték munkaengedélyt.

Catana rendőrprefektus a továbbiak folyamán referál a záróra-ügyről. A záróra meghosszabbítási díjak a jövőben a Pénzügyigazgatóságnál fizetendők le. Majd a sürű elgázolások miatt a rendőrprefektus kijelenti, hogy hangsúlyozott

rendőri parancs a jövőben minden a főúton haladó autót lépésben hajtásra kötelez.

Ez vonatkozik úgy a polgári, mint a katonai autókra. A rendőrlégénység szigorú kioktatást nyer s minden autótulajdonost, aki soffitörének a főút alsó szűk részében lépésnél erősebb tempót engedélyez, szigorúan felelősségre vonnak.

Vásilescu pénzügyigazgató havi

DORIAN FILMSZÍNHÁZ

Ma, vasárnap
utoljára

TIFT AVENUE

Ma, vasárnap
utoljára

Akit a szerelmes leveleivel zsaroltak

Dráma New-York előkelő köreiből 6 felvonásban. — A főszerepben: Lucy Doralno.
Az előadások 3, 5, 7 és 9 órákor kezdődnek.

Hétfőn és kedden 5, 7 és 9 órákor közkívánatra repriz

Sodoma és Gomorha

Monumentális film 2 részben 12 felvonásban. Rendezte: Kertész Mihály.

A főszerepben: Várkonyi Mihály és Lucy Doraine.

Dorian film!

A két rész együtt.

Az előadások pontosan 5, 7 és 9 órákor kezdődnek.

jelentésében megemlékezik huszonöt olyan tisztviselőjéről, akik nem bírák megfelelő mértékben az államnyelvet. Ezekre vonatkozólag a prefektus azt a választ adja, hogy csak abban az esetben váltandók le, ha helyettük megfelelő munkatárs áll a pénzügyigazgató rendelkezésére.

Vasilescu pénzügyigazgató jelentést tesz arról, hogy elődje sok szabálytalanságot és rendezetlen ügyet hagyott vissza, amelyet az ő nehéz feladata eliminálni. A pénzügyigazgatósághoz március hónapban 77 millió lei adó folyt be.

Kovács állatorvos jelentése után Chirvay Vazul képviselő a „Frigul” biharpüspöki vágószövetkezet ismert ügyeit teszi szóvá. A „Frigul”-cég alatt Biharpüspökben húsexport-vállalat létesült, mely kivonja magát a Nagyváradon kötelező rendelkezések és illetékek alól. A cég milliós üzleteket bonyolít. Ajánlja Chirvay Vazul, hogy a város a megszavazott, engedélyezett és papíron megalakult Állatvásárpénztárt keltse életre. A városnak ez emíken gazdasági érdeke.

Több hozzászólás után a közigazgatási bizottság elhatározza, hogy memorandumot küld Bukarestbe, amely a megakadt Állatvásárpénztár ügyét forszírozza. Egyben Chirvay csz. gyűl. képviselő a parlamentben teszi szóvá a „Frigul” üzleteit, hogy ezzel is felszínen tartsa és kedvezően siettesse a nagyváradi Állatvásárpénztár megalakulását.

A szalontai pör második vádlottja ellen is elejtették a vádat

A szalontai nagy pör minden tanu-vallomás után egyre jobban összezűzódik. Ma már komolyabb vádló alig van.

Szombaton folytatta a Szőlőssy-tanács a szalontai adókető bizottság tagjai ellen indított bünpör tárgyalását a tanuk kihallgatását.

Zuh Lajos cipész Patócs Ferenc adó-pénztárossal érintkezett, aki szemére vetette, hogy több a személyzete, mint a mennyi után adót fizet és ha nem ad valamit, a forgalmiadó hátralék miatt is büntetést kap. Patócs arra kérte Zuh Lajost, hogy ne szóljon senkinek erről a beszélgetésről. Visszavonja a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, hogy 1000 leit adott Patócsnak, Patócs pénzt kért tőle, de több szíveséget is tett neki és lehet, hogy ezért kérte a pénzt.

Az elnök a tanut figyelmezteti, hogy a nyomozás során mind a három kihallgatásán másképpen vallott. Nem esketik meg a vallomására.

Darvassy Imre cipésztől 450 leit kért Patócs adóhátralék címén, de nem tudja, hogy az milyen célra fordította a pénzt.

Dr Greavu Aurél főszolgabíró elmondja, hogy hivatali kötelezettségéhez híven a hozzá jött feljelentők nyilatkozatait jegyzőkönyvbe foglalta. Különböznék csak közvetve értesült az eseményekről.

Erbstein Lajos a vizsgálóbírónál azt vallotta, hogy Patócs a feleségétől 1500 leit kért, mert a vásárlástromból kevesebb élő marhat irt ki és így kevesebb adót kell majd fizetniük. Erbsztin ezt a vallomását most visszavonta.

Stoiculescu Victor pénzügyi subinspektor szakértőtanu

— Ugy történik az adóketítés, ahogy Balogh vallomásában elmondotta. Az alkudozás a bizottság és az adóző között úgy folyt le, mint a piacon a vásárlásoknál. Kizártnak tartja, hogy a jegyzőkönyveket, amelyekbe már tintával beírták az adó-alapot, meglehessen hamisítani. Egy bizonyos számú jegyzőkönyvblankettát küldtek ki Szalontára és ugyanannyi jegyzőkönyvet kaptak vissza. Tehát egyetlen jegyzőkönyvet sem semmisíthettek meg. A jegyzőkönyvekben pedig sem radirozás, sem javítás, sem törlés nincsen.

Erbstein Lajosné visszavonta a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, mintha Patócs 150 leit kért volna tőle. Erre esküt is tesz.

Kiss Lajos Erbsztinék alkalmazottja is visszavonja a terhelő vallomását.

Roska György, az adóketítő bizottság volt elnöke a következő tanu. Lehetetlen és kizárt az, — mondja — hogy a határozat kimondása és a jegyzőkönyv felvétele után azt megváltoztathassa az adóketítő bizottság bármelyik tagja is. Az összes jegyzőkönyveket ő vezette és tudomásával egyetlen jegyzőkönyvet sem változtattak meg.

Ezután Róth Mór ügyére tér át a bizottság. Ellene ugyanis az volt a vád, hogy az egyik tanut, Weisz Adolfot vallomása-nak meghamisítására akarta reábirni.

Weisz Adolf kijelenti, hogy Róth Mór nem arra kérte őt, hogy másítsa meg a jegyzőkönyvi terhelő vallomását, hanem csak azt mondotta neki, hogy kár Baloghot bántani és ha gondolja, vonja vissza a feljelentését.

Ennek kapcsán az ügyészség

a Róth Mór ellen emelt vádat is elejtette és így az ellene indított eljárást is megszüntette a bíróság.

Simon Endre, aki az első vizsgálatot vezette, kijelenti, hogy a vádlottak nem ajánlottak fel neki 50 ezer leit, ha megszünteti az eljárást. Az sem igaz, hogy őt presszionálta volna valaki, vagy egy jó állást kért volna, ha megszünteti a vizsgálatot.

Délután Andor László, Veseli Emil, Szilas Sándor, Róth Zoltán és Fischbein Ignác szalontai kereskedők egytől-egyig kijelentették, hogy tőlük a vádlottak nem kértek pénzt azon a címen, hogy majd ezért kevesebb adót számítanak.

A tárgyalás este hat óra után ért véget. Hétfőn még újabb tanukat hallgat ki a bíróság és ítéletre valószínűleg csak kedden kerül a sor.

A száguldó autó

Ma itt, holnap ott, de az utóbbi hónapok során több autószerencsétlenség történt Nagyváradon, vagy nagyváradikkal, mint régebben esztendőnk folyamán. Tegnap egy kisleány életét oltotta ki ismét az esti korzó idején egy autó a város legforgalmasabb helyén. Reszketés fogott el bizonyára minden szülőt e hírre ismét, mert gyermekeink sincsenek már biztonságban az utcákon. Az utca egyik oldaláról a másikkra át kell mennie annak, aki az utcán jár. De hirtelen kifordul egy gépkocsi és hozza a halált. Aki e sorokat írja, jobban ért az autohoz, mint akármelyik soffőr, akiktől a fizikai alapismeretek hiánya miatt nem is várható el, hogy a gép konstrukcionális ismereteivel birjanak. Aki pedig közöttük technikai képzettséggel bir, nem lesz soffőr, hanem szerelő a gyárban, mert jobban fizetik és az iparos, munkás szakembert megillető tisztelet veszi körül. Aki tehát e sorokat írja, többször megfigyelte a Nagyváradon szaladó autókat s ennek a megfigyelésnek eredményéről az a véleménye, hogy az autószerencsétlenségeknek kizáróan a kocsivezetők az okai, mert a megengedettnél gyorsabb tempóban hajtának. Aki a haladó autót sebességmutató órára nem tanulmányozta, vezetés közben nem képes sebességét megállapítani. Mindenik elbizakodott és ha nem is hősködésközlő, de önbizalomból vesztettül hajt a város belterületén, ahol az előírás szerint a megengedett legnagyobb sebesség 6 kilométer.

A laikus is megállapíthatja a sebességet, ha a következőkre gondol. A katonai teljes felszereléssel országúton 4 kilométer sebességgel haladhat. A tréningben levő távgyalogló józimu fiatalember 8 kilométert tud megtenni néhány órán keresztül. A jó ló 10 kilométert tesz meg óránként. A városban a fiakkerek 6–8 kilométeres sebességgel haladhatnak csupán. Tehát az automobil a város belterületén, főképen pedig a forgalmasabb utcákon a fiakkerek sebességét a törvény szerint nem haladhatja túl. Ebben a sebességben a gép gyorsan, ügyszólván pillanat alatt lefékeezhető, legfeljebb a gumik rongálódnak, esetleg ki is repednek, de a gép kettős féke a 6 kilométer sebesség mellett még le tudja küzdéni azt az eleven erőt, ami a gépet viszi, anélkül, hogy a kocsiiban ülőknek, vagy a soffőrnök baja történhetne. Magasabb sebesség hirtelen lestoppolásánál a gép el-farol, vagy bukfenecet vet. Minden erős fékezés azonban rongálja a pneumatikot. Ehez a fékezéshez a soffőrök nincsenek hozzászokva, de a városban nem is lehetnek, hiszen ki látott lassan haladó, fiakkerek tempójában baktató gépkocsit Nagyváradon. Igaz, hogy a legnehezebb lassan hajtani. Gyakorlat, nyugodt vérmérséklet, komoly megfontolás kell hozzá. És bizonyos intelligencia, amely felfogja azt, hogy minden percben a mások életével játszmol! De kell hozzá jó gép is! Nem minden gépet lehet lassan vezetni. A Daimlernek, Pagentoknak, Fiatok, Mercedesek, Benrek, Puchok s még igen sok itt is ismeretes világmárka u. n. hosszú hengerrel van felszerelve. Ellenben az amerikai kocsik, mint Ford több típusa is üzemetakarítás szempontjából rövid hengerű, a dugattyú csak fele utat tesz a hengerben, mint a többi gépnél s ezért gyorsan forgatja a lendítő-kereket, illetve differenciált. Az ilyen gépnél nagy munka a lassu hajtás, míg a többi gép szépen méltóságos tempóban, csaknem zajtalanul haladhat s pillanatok alatt lefékeezhető.

A soffőrök folyton azzal védekeznek: sipoltam, túlköltem. Igaz, de mikor? Amikor már emberi ügyesség nem birta kiparizni a gép támadását. Figyeljék meg törvényszéki bíró urak a Fő-utcán, mint én megfigyeltem. A soffőr nem lassít, csak túlköl. Amíg az emberi agyvelő a túlköl meghallja, míg a szerencsétlen ember szemével megkeresi, merről jön a veszedelem, addig már rajta a gép. Van-e ember Váradon, aki nem ugrott már félre autótól: az utolsó pillanatban. Csak véletlen, hogy volt még pillanatja. Mert a soffőr nem nyomta le a kuplungot, keze, lába nem volt a féken, hogy legalább a nyolc, tízmázsás kocsik lökését legyöngítse. Ha egy ilyen tízmázsás súly, melyhez a gép lendülete is néhány mázsával járul, fellök valamit, elég arra, hogy alyapit törést szenvedjen, aminek következménye néhány órára belüli föltétlen halál.

Az ember nem gép s a gépvezetés

APOLLÓ MOZGÓ

Ma, vasárnap

Jeruzsálem pusztulása

Monumentális film 6 felvonásban.

Egy szomorú fejezet a zsidók történetéből. — Korhü jelmezek és harcászat. Hatalmas tömegfelvonulások. — Jeruzsálem város megrendítően borzalmas pusztulása. — Kitűnő rendezés.

A német film-művészet jelesei a főszerepekben.

agy figyelmet igényel. Egy pohár bor, sör, egy pálinka; és a soffőr már nem una a ormánynak és a veszélyes helyzetnek. Csak az tudja, aki a gépezettséghez ért, mit jelent egy pohár sör a központi idegrendszerben. Számtalan halálos szerencsétlenségnek az az oka, hogy a soffőr kián merülve. Maga ezt észre sem veszi, csak akkor tudja meg, mikor a szerencsétlenség megtörtént, hogy amint másor, úgy akkor is elkerülhetette volna. A soffőr százszor nagyobb idegmunkát végez, mint a mozdonyvezető. Elég egy gyorsorrontás által okozott rossz közérzület hoz, hogy ne tudjon pontosan megfelelni ötélességének az idegrendszer valamelyik alságos pillanatában.

Régebben meglelt családok embereket alkalmaztak soffőrnök 80–100, 300 korona fizetéssel. Még ma is látni régi soffőroket, akik ha városba érnek, fél kezük a féken nyugszik. Ma sok a gyerek, a 20–21–22 éves fiatalember, mert olcsóbb. De ha a gép tulajdonosa anyagilag felelős az ember haláláért, megválogatja s megfizeti a megbízható gépkocsivezetőt. És nem fognak gyermekemberek packázni gyermekeink életével, ha a törvényszék tagjai egy kis szakértelmet ebben a mindennaposá váló elütésekben s a „tülkölés” igazolásával nem érik be, hanem példás büntetéssel torolják meg a soffőroktól kockára tett emberéletet.

Gyárfás Elemér bukása Csíkszeredán

Gyergyószentmiklósról jelentik: A szavazás pénteken reggel 9 órakor kezdődött meg. Először a szárhegyiek vonultak el és délután 4 óráig háromszázhusz szavazatot adtak le Gyárfás Elemérre és határa. Fél ötkor kezdtek szavazni a zentmiklósiak, fél kilencig tartott a szavazás. Majdnem minden szavazat Gyárfásra esett. Kilenc órakor Dobrea elnök bevezette a szavazást és Florea bizalmiembereivel együtt eltávozott a helyiségből. Az urnákat a csendőrség őrizetére bízták. Gyárfás bizalmiemberei ez ellen tiltakoztak és követelték, hogy az urnát a saját pecsétjükkel is lezárassák. Kijelentették, hogy tudomásuk van róla, hogy egy teljesen hasonló, de már preparált és az elnök helyettesével, lepecsételt urna készen vár urra, hogy ezzel kicseréljék. Az elnök minden vita nélkül elment, Gyárfás bizalmiemberei pedig az urnánál akarták tölteni az éjszakát. Ekkor a csendőrök Anesi István birtokost, Csiky Jenő bankigazgatót, Busnik Péter és dr. Bartos Gyulát összekötözték és puskatussal hajtották ki a szavazóhelyiségből. A bizalmiak Dobrea elnök lakására mentek, követelték, hogy az ő pecsétjükkel is lepecsételjék le az urnát és mikor az elnök erre nem volt hajlandó, bejelentették, hogy tovább nem vesznek részt a választáson. Gyergyószentmiklóson szombaton a választásnál nem is voltak ott a Magyar Párt bizalmiemberei.

Érdekes különben, hogy a választásnál a rendőrség parancsnoka Stoian György komisszárus, az ismert dési urnaszakértő.

Csíkszeredán sokkal simábban mentek a szavazások. Este a község házában a környékbeli székely legények gyűjtése körül úgy, hogy az urna kicserélése lehetetlen volt.

Ma délelőtti érdekes incidens játszódott le Csíkszeredán. Florea felelősségre vonta Bogdan Stefant, a csíki liberális-párt mozgatóját a fiasokért.

— Ha tudtam volna, mondta, hogy ilyen kevesen szavaznak rám, nem ugrottam volna be ebbe az ügybe.

Bogdán: Arra számítottunk, hogy a te prefektusi ténykedésed több hivat szerzett neked ebben a megyében.

Heves vita fejlődött ki, aminek következménye kölcsönös és súlyos inzultálás lett.

A választástól különben úgy a Magyar Párt, mint a liberálisok a ma esti szavazatösszeolvasásnál nagy meglepetéseket vártak. A Magyar Párt egészen bizonyosra veti, hogy a szavazatok elosztására az elmúlt éjszaka csöndje igen nagy hatással volt. Erre a legjellemzőbb példa a remetei, ahol mindössze háromszázhusz szavazó van és ma reggel, amikor az urnát felbontották ötszáznegyven bonitékot találtak benne.

A román nemzeti-párt utasítást küldött a Csíki választókerület román községeibe, amelyben felszólítja a választókat, hogy semmi körülmények közt ne szavazzanak a kormány jelöltjére.

A szavazás pénteken kezdődött, a lak-

kesedés mindenütt nagy a Magyar Párt jelöltje mellett. Erőszakoskodások dacára is híven kitartanak a párt jelöltje mellett. Eddigi jelentések szerint a liberális-párt jelöltje csak egynéhány szavazatot kapott. Csíkszeredát katonai kordon tartja megszállva. Eddig semmi rendzavarás nem fordult elő.

Gyergyószentmiklóson Oprea Mihály választási elnök a szavazócédulákat még nem osztotta ki. A csendőrség megakadályozta a választók felvonulását. A telefonmagánbeszélgetéseket betiltották.

Csikhévízen Erős Péter dr. ügyvédet, a Magyar Párt bizalmi-emberét letartóztatják. Dr. Sebessi Jánost Remetéről Ditróba szállították és ezideig még nem bocsájtották szabadon. Szárhegyen a választási elnök visszautasította a Magyar Párt bizalmi-férfiát. Imre Gábor dr. ügyvédet a Magyar Párt bizalmi-férfiát Constantin Máté közvélemény-jegyző kötéllal véresre verte.

Malitu regáti orvost, az Averescu-párt tagját, a Magyar Párt bizalmi-emberét a csendőrség letartóztatta.

Lapzárta után érkezett: Bár a szavazás végső eredménye még nincs megállapítva, Gyárfás Elemér bukása bizonyossá vehető. Eddig Florea vezet 1500 szavazattal.

Gyárfás Elemér manifesztumot bocsájtott ki, amelyben bucsuzik csíki választóitól.

Az utóbbi évek
legnagyobb magyar
kultúreseménye lesz
a május másodikai
Ady-est

3 szó Flaubert
Salammbó
Dorian

Harisnya-, sokni-, keztü-,
csipke-hímzés legolcsóbb
KLEIN VILMOSSNÁL, Regele Ferdinand (volt Rákóczi-ut) 3.

Mérték után!
férfi- és női lehérműveket
(privát anyagból is)
legszebben és legolcsóbban készít
"Hercules"
Victoriei (Kolozsvári-utca) 1 szám
Özletek részére olcsó munkadíjak. Telefon 698

Florea négyezer szavazattöbbsége

Éjjel 12 órakor jelentik: Az eddigi eredmény a csíki szenátoriválasztáson a következő: Florea 6219, Gyárfás Elemér 2401. Még a tölgyesi szavazó-körlet hiányzik, de ez már nem változtat a mandátum sorsán.

UDONSÁGOK

KÁROLY TRÓNORÖKÖS SPORTPÁLYA.

Ma, vasárnap délután 5 órakor

Kisenevi C. F. R. — NAC.

barátságos mérkőzést tart.

Mérsékeit helyárok!

* A rekviráló bizottság felülvizsgálat. A lakásrekviráló bizottság tegnap ülést tartott és elhatározta, hogy egy három tagból álló bizottságot küld ki a rekvirált szobák felülvizsgálására. A bizottsághoz egy katonatiszt és egy rendőrtiszt is helyet fog foglalni. A bizottság nincs felhatalmazva rekvirálási joggal s feladata arra szorítkozik, hogy ellenőrizze és felülvizsgálja az eddigi rekvirálásokat s munkájáról jelentést tegyen.

* Kilakoltatják Váradi Lajos borbélymestert. Váradi Lajos borbélymesternek a város tulajdonát képező Szechenyi-házban van üzlethelyisége. Ennek bérletét a város május 1-ére felmondotta, dacára annak, hogy Váradinak szerződése volt. Tripsó járásbíró tegnap tárgyalta Váradi kérését. A bíróság megállapította, hogy Váradi a szerződése is kötelezi a kiköltözésre és ezért a kilakoltatását elrendelte.

* Eljegyzés. Fenyő Mancsi és Kohn Ákos jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

* A vívóbajnok feleségének üngyilkossága. Budapestről jelentik: Posta Sándornak elvált felesége, Gáman Edit tegnap nagymennyiségű veronállal másodsor megmérgezte magát. A kivonult mentők gyomormosást alkalmaztak s a Rókusba szállították.

* A Csarnok közgyűlése. A Csarnok ma, vasárnap délelőtti 10 órakor tartja meg közgyűlését, melynek napirendjére az új tisztikar megválasztása is ki van tűzve. Erre való tekintettel a közgyűlés pontosan 10 órakor megkezdődik, miért is kéri a az Elnökség a tagokat, hogy kellő időben jelenjenek meg.

* 3-án lesz a diák- és gyermekbál. A husvét másodnapjára hirdett diák- és gyermekbált május 3-án tartják meg a Kath. Körben. A műsort hétfőn közöljük.

* Halálozások. Rottenberg Misa kereskedelmi utazó str. Axente Sever (Bem-u.) 17. sz. alatti lakásán folyó hó 25-én meghalt. Temetése ma, vasárnap délután 4 órakor lesz. Felkérjük az Oradea-Maren tartózkodó kartársakat, hogy a temetésen mennél többen megjelenni szíveskedjenek. Elnökség.

Máté Vince CFR. vonatvezető 39 éves korában elhunyt. Temetése ma, vasárnap délután fél 4 órakor megy végbe a Nilgész-telepen lévő halottasházban.

Özv. Rácz Kálmáné, szül. Bábolnay Mária 64 éves korában elhunyt. Temetése holnap, hétfőn délelőtti megy végbe a komendánsréti gyászházban.

* Ma van a kongreganista urileányok színelőadása. Lélekemelő, igazi gyönyörűségben lesz része ma délután Nagyvárad valójában szépet akaró közönségének. Fiatal, bájos urileányok készülődnek rá lázas izgalmossal, hogy feledhetetlenné tegyék invenciózus munkájukkal azokat a művészi nivón álló előadásokat, melyet d. u. 3 és 6 órák kezdettel fognak bemutatni Calderoni de la Barea: „A szent mise titka” című klasszikus színpadi művét. Mindkét előadás az Orsolya-zárda nagytermében lesz. Belépődíj nincs, csak önkéntes adomány.

SCARAMOUCHE

* Felhívás az Újvárosban lakó fixfizetős alkalmazottakhoz. Felkéretnek a tisztviselők és fizetési alkalmazottak közül mindazok, akik még nem kapták meg a globális adóra vonatkozó kivéltési jegyzőkönyvet, hogy ennek átírtele végezt jelenjenek meg az Administratia finantiera II. emelet 30. szám alatti helyiségben délelőtti 9 és 2 óra között, a következő sorrendben: Április 27-én: St. Ladislau, Alexadri, Ioan Arany, Petru Maior, Popilior, Dudek, Piatu Capelei. Április 28-án: Piatu Unirii pártatlan számok, Caralasilor, Casaruiei, Tabacariilor, Bethlen, Eroirilor. Április 29-én: Simeon Barnutiu, Axenta Sever, Episcopul Pavel, Maghiar, Lunei. Április 30-án: Goidu, Pete, General Mosoiu pártatlan számok, Cuza Voda 24—89. Május 1-én: Scurta, Lunga, Cogalniceanu Soarelui, Erilor. Május 2-án: Samuil Micu Klein és végül Jókai Mór utcák. Jelenjenek meg továbbá a fent megjelölt utcákból a jelzett napokon mindazon kereskedők és iparosok, akik adótárgyalásra eddig még megidézve nem lettek.

* Vasárnap szenzációs birkózóverseny lesz Nagyváradon. Eddig 60 nevezés az ország minden részéből. Heves küzdelmek városunk bajnokságáért. Priválcsek találkozása Kondorosival (Kiniusi). Az értékes sportesemények iránti érdeklődő közönségünknek kellemes napot szerez a NAC, amikor a Tőrekvéssel közösen megrendezi Nagyvárad birkózó bajnokságát. A mai napig 60 nevezés érkezett a NAC elnökségéhez, közülük értékebbek Maigard, Siern (Toldi), Kondorosi, Takács (Kiniusi), Laza, Tuss és Schenker (CAMP), Mannsberger I.—II., Rollinger, Priválcsek (Nagyv. Tőrekvés) és Klein (Makkabe.) bevezetése. Fentebbi nevek eddigi sporteredményeik figyelemmel kíserve, a vasárnapi mérkőzések városunk sporttörténetének legszebb küzdelmeit ígéri. Emeli a Kath. Kór termében lezajló birkózó-verseny színvonalát, hogy az egyes súlycsoportok győzteseiből válogatják ki a május 3-án ugyancsak városunkban rendezendő török-román nemzetközi birkózóversenyek résztvevőit.

SCARAMOUCHE

* Ma Kisenevi CFR—NAC. Tulajdonképpen Románia válogatott csapata mérkőzik ma a NAC-cal, mert a Kisenevi CFR-ben Kiss kapus aradi, Hoksári bekk temesvári, Mágóri bekk aradi, Ströck II. pedig nagyváradai válogatott játékosok fognak küzdeni a győzelemért.

* Agnes-csemege, egy darab 5 lei Benedeknél.

* Félmilliárdos postacsálás. Budapestről jelentik: A postaigazgatóság 500 millió postacsálásra jött rá. Hamis bélyegzőkkel pénz és csomagokat csaltak ki a postától. A tettest Klein Adolf személyében letartóztatták.

SCARAMOUCHE

* Elhalasztott sorsolás. A kocsiló és a kőrísta hálósza sorsolása május végére halasztott.

LEITNER MARTONNÁL divatos ingezfírek, sima és csikos poulpínok ingekre és női ruhákra minden színben kaphatók.

Átadó nagy üzlethelyiség

két kirakattal, villamos megállónál, iparvágány mellett, forgalmas utvonalon. Bővebbet Balázs Czuláné, Strada Nicolae Jorga 21.

Férfi fehérneműk

legjobb minőségben, legolcsóbb

KLEIN VILMOsnál Regele Ferdinand (volt Rákóczi-ut) 3.

* Március 9-én kezdődik a kisanant konferenciája. Bukarestből jelentik: Hivatalosan közlik, hogy a kisanant a bukaresti konferenciát véglegesen május 9., 10. és 11-ik napjára tűzték ki. A program szerint Benes és Nincses 8-án érkeznek Bukarestbe. A konferencia a külügyminiszteri palotában lesz. A végleges programra vonatkozólag még tárgyalni fognak.

SCARAMOUCHE

* A Gyermekebarát utolsó teadélutánja 29-én, szerdán lesz a Royal-bufféban. Az a szép, fényes siker, amely Nagyvárad legnépszerűbb jótékony együletének azt a szerencsés ötletét kísérte, bizonyára arra fogja bérni az eddigi teadélutánok nagy közönségét, hogy ebben a szezonban ez utolsó teadélután tömegesen jelenjen meg s ezzel az egyület céljait előmozdítsa. A nyári szünet után az egyesület folytatni fogja a teadélutánokat ugyanabban az időben és ugyanazon a helyen. Az egyesület vezetőségében arról is szó van, hogy talán a nyáron valamelyik alkalmas kertihelyiségben folytatják ezeket a szerdai összejöveteleket, de ez még egyelőre csak terv. Mihelyt valóságá válik, az egyesület erről értesíteni fogja az érdeklődőket. Mint érdekes dolgot említjük meg, hogy az eddigi teadélutánokon közel 300 háziasszony működött. Mindenestre oly nagy és lelkes tábor, amelynek további működése már egymagában is teljesen biztosítja az egyesület sikeres működését. Az utolsó teadélutánon a háziasszonyi teendők a következő urhölgyek fogják ellátni: dr. Gyöngyössi Istvánné Lengyel Miklósné, Poldes Richárdné, Schreiber Béláné, dr. Bock Alfrédné, Friss Józsefné, Szabó Károlyné, Kertész Mártonné, Katona Ottóné, Radóné K. Magda, dr. Feldmann Arminné, dr. Márta Sebestyenné, dr. Kacsián Kálmánné, Markitz Imréné, Horváth Józsefné, Vas Árpádné, Popper Lászlóné, dr. Zinner Samu-né, Demetrovits Jenőné.

SCARAMOUCHE

* Roskoff, a kiváló zongoraművész Nagyváradon is fog koncertezni. A zongora virtuóza ez a kiváló művész, aki pártatlan sikereket aratott az egész kontinensen. Francia és német lapok leragadtatásai innak művészetéről és a legkiválóbbak közé sorozzák. De Európán kívül is sikerei voltak. Buenos-Airos társadalmát annyira frappirozta játékával, hogy az előadások egész sorozatát tartatták meg vele és amikor elutazott, arany emlékérmét adtak át neki a város nevében. Erdélyben Brassóban tartott már hangversenyt. Tegnap, — írja szerepléséről a Brassói Lapok kritikusa, — nagyszerű diszpozícióban volt és mintegy kifogyhatatlan forrásból ontotta ihletett zongoraművészeti tudásának kincseit. Játékának architektónikus platonikusága, mely a billentés gazdag kifejezési erejével egyesül, diadalát ülte. Nagyvárad előadását, amelyet máris óriási érdeklődés előz meg, április 29-én tartja a Katolikus Kórusban. A koncert kezdete este 9 órakor lesz. Jegyek a Regele Ferdinand (Rákóczi)-úti Modelkioszkban kaphatók.

Legjobb tenniszcipők Reichardnál

* Munkáshírek. Az építőmunkások rendkívüli közgyűlése, melyre ez uton hívnak meg minden építő, keményseprő, festő és mázolómunkást, vasárnap délelőtti 9 órakor lesz. Hétfőn este 8 órakor a borbély munkások taggyűlést tartanak. Kedden este fél 7 órakor a famunkások taggyűlést tartanak a Str. Cuza Vodai Munkás Otthonban. — Az új Munkás Otthonban a vasmunkások taggyűlése vasárnap d. e. 9 órakor, ugyancsak a vasas titkárságnál jelentkezzenek mindazok a vasesztérgályosok és gépmunkások, akik az ingyenes szaktanfolyamon részt akarnak venni, május 1-ig bezárólag. A május 1-iki matinéra a jegyek Beck Samunál előre váltathatók.

SCARAMOUCHE

* Kártyarazzia az Új Világ kávéházban című híreinkre vonatkozólag Rosenfeld Mór annak a megállapítását kéri, hogy nem volt ott azok között, akiket a rendőrség tiltott szerencsejáték miatt igazoltatott.

SCARAMOUCHE

SCARAMOUCHE

* Balázs Árpád legújabb kottája: Szóretnek május éjszakákon című nagysikerű nótája ára 12 lei. Kapható a Hegedűs Hirlapiradában.

* Egy női ernyő kedden elveszett Schlauch-parkban. Becsületes megtalálójutalomban részesül a Nagyvárad kádóhivatalában.

* Ferenczi Etelkát keresi az édes anyja, aki tud róla, jelentse Ferenczi József Szigligeti-utca 2. szám.

SCARAMOUCHE

* Nagyon szép modellujdonságain érkeztek, Dr. Balláné és Fried E. Párci Traján No. 1.

Zománcozás, nickelezés Kalendánál

* Legjobb telefonkészüléki villanykörte és manometer raktáromról. Telefo és villanyszerezést, minden fémipari és szterga-munkát, javításokat igen szűk áron vállal Rajz elektro-mechanikus, Szilárdi-utca 9. Telefon 512.

SCARAMOUCHE

* Hétfőn zárul a Pataky—Örkény (Budapest) képkiallítás a Helikonban, ahol művészeti értékű képet olcsón vásárolhat.

* Eredeti reichenhalli kurát használhat köhögés, hurut, asztma esetében a orvosi vezetés alatt álló „Reichenhall” inhalatoriumban, Teleki-utca 16. szám.

* Pataky-Örkényi képkiallítását a Helikonban állandóan nagy közönség látogatja és igaz művészeti értékű képeket olcsón vásárol.

* Alkalmi ujdonságok, harisnyák, fehérneműk, csipkék, sokkal olcsóbban mint bárhol. Bleier divatházában, Szépassage.

ROLETTA és matrazgrádli, butorszővetek nagy választékban SPITZER zsákkereskedőnél, Strada Nicolae Jorga (Zöldfa-u.)

* Bomba 6 lei az Eldorádóban.

* Ha súlyt fektetünk arra, hogy arcborunk gyönyörű és fehér legyen, úgy keverjünk mosdóvizünkbe eredeti Mack-féle Kaiser-boraxot

A legjobb harisnyák Weisz és Kardosnál, Bv-dul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) Moskovits palota

* Nézze meg Pataky Katalin Nagyváradon festett portréit a Helikonban.

* Püspökfürdői autobus indul örökrénte a Fekete-Sástól.

Puch kerékpárok csak Kalendánál.

* Kész fehérneműket, pongyolákat, kötényeket olcsón vásárolhat Hegedűs Arminnál Regele Ferdinand, Zárda-épület.

Ovakodjunk mert téli ruháit, szőrméit megveszi a moly, megóvásra küldjük Leichner szlicshöz, Str. Ciorogariu 4.

* Old England tavaszi keztyű és harisnya ujdonságai megérkeztek.

* 24 óra alatt kaphat magyar, osztrák, cseh, francia, angol vizumokat a Hegedűs Hirlapiradában.

* Arcápolásra használja az Agi-crém, melytől arcbőr szép, tiszta és üde lesz. Kapható drogériákban és illatszertárakban. Főlerakat: Diana gyógyszertár Oradea-Mare.

Darvas harisnyái legjobbak!

* Szép lakása csak akkor tökéletes, ha Orient szőnyeg és gobelin díszíti. Egyedüli készítője Schulhof Emilné „Orient” szövőművészeti iskola Ciorogariu Uri-utca 12. (Gimnázium.)

Legjobb tenniszcipők Reichardnál

Nézze meg LEITNER MARTON árúházában a futószőnyegeket, hancsertakarókat és ágygarnitúrákat.

Hogyan fizessük az adóhátralékokat

Nyílt kérelem Vasillescu pénzügyigazgatóhoz
Adminisztrátor ur!

A Nagyváradi múlt év október havának egyik számában Iliescu pénzügyi adminisztrátor ur a sok millióra rugó adóhátralékokra való tekintettel az adófizetők méltányosságára apellált az adófizetést illetőleg.

Erre pár napra ezen lap 1924. november 1-iki számában „Adóhátralék és adófizetés” cím alatt Stern Soma keskedő ur nemcsak a maga, hanem az összes adófizetők nevében azon kérelemmel fordult Iliescu adminisztrátor urhoz, miszerint engedje meg, hogy a sok millióra rugó hátralékot ne negyedévi részletekben, hanem havi részletekben is fizethessük. Kértük, hogy adjon módot az Adminisztrátor ur, hogy fizethessük gyorsabban a két adóhivatalnál és ne várjunk 1—2 óra hosszat a pénztár előtt.

Kértük azt is, hogy készíttessen az Adminisztrátor ur az adófizetők részére adókönyvecskét, mely öt évre legyen be rendezve.

Adminisztrátor ur!

A Nagyváradi múlt évi november 9-iki és folyó évi január 15-iki számában „Adóhátralék és adófizetés”, valamint „Kell-e adókönyvecske?” címen Széles Károly számtanácsos részletesen ismertette az általa már egy évvel ezelőtt megszerkesztett adókönyvecske mintát.

Tisztelettel kérjük tehát Adminisztrátor urat, hogy ezt az adókönyvecske mintát, mely a „Gazeta Oficiala” a judetului Bihor” folyó évi március hó 18-iki számában is megjelent ismertetés céljából „Libret de dare” címen, hogy azt szakszerű bírálat tárgyává tenni s azt teljesen saját hatáskörében kinyomatni s az adófizetők között kiosztani méltó tás-sal, hogy az 1923. és 1924. év végével fennálló adóhátralékot e könyvecske alapján mindenki magának otthon is ki tudja számítani és tartozásáról mindig tiszta képe legyen.

Nem szükséges ehhez külön miniszteri engedély, hogy adókönyvecskéket kapjunk 5 leirt, mely öt évre van berendezve, hiszen az egyenesadók egységesítéséről és az összjövedelmi adó létesítéséről szóló törvény 118. cikke az adókönyvecskékre létesítéséről tesz említést, melyeket az adózók kötelesek megőrizni. Ezekbe az egyenesadók által fizetendő adók, családi állapotuk, a bizottság megállapítása szerint, valamint a teljesített fizetések beirandók.

Méltó tás-sal szíves figyelembe venni Adminisztrátor ur, hogy az elől említett „Libret de dare” minta évenként elküldön, magában foglalja az adózónak az állammal szemben fennálló összes egyenesadó, taxák, forgalmi és személyzeti adó tartozását s a mostani nyugtarendszer meg-hagyása mellett még sem fog munka szaporulat keletkezni.

Sőt mi több, félannyi idő alatt fizethetjük be adóinkat, mint eddig, mert a Széles Károly számtanácsos által javaslatba hozott „Libret de dare” adókönyvecske életbeléptetésével nem kell elvinni az adóhivatalba a forgalmi és személyzeti adókönyveinket megvizsgálás és befizetés szempontjából, mert a kontrolorok azokat ugyanis a helyszínen szokták felülvizsgálni.

Elegendő volna tehát, ha a havi forgalmazott összeg kimutatásával, a személyzeti adóról szóló „Stat”-tal és a javasolt adókönyvecskével jelenünk meg az adóhivatalnál -- fizetés szempontjából.

Egyidejűleg kérjük még arra vonatkozólag is Adminisztrátor urat, hogy méltó-

tóztassék a pénzügyminiszteriumhoz az adókezelésnek azon fontos egyszerűsítési javaslatát felteljesíteni, mely szerint a kis-kereskedők és kisparasok havi 200 leien aluli forgalmi adójukat ne havi, hanem negyedévi részletekben fizethessék.

Ezáltal, valamint az adókönyvecske kiosztása által a hosszas és sok időt igénylő munka óriási módon könnyebbedne. Számítsuk még azt is, hogy ily módon a nyomtatvány, idő és munka felére redukálódik, miáltal a kincstár sok millió leit takaríthatna meg.

Lássuk csak s illetve bizonyítsuk be, hogy mi módon lehetne milliókat megtakarítani?

Csak Nagyváradi naponként átlag 8—100 oly csekély összegű forgalmi adófizető tolong a két adóhivatali pénztáránál, kik nem havonként, hanem negyedéveként is fizethetnék forgalmi adójukat, ami által egy év alatt 20—25 ezer deklarációval kevesebbet kellene kiállítanunk s az adóhivatali tisztviselőknek ugyanennyi nyugtával kevesebbet kellene kiadni az adózók részére. Ezenkívül 20—25 ezer tétellel kevesebbet kellene a nyugtakönyvbe és naplóba bevezetni s még ráadásul husz-huszonötezer tétellel kevesebbet kellene elkönyvelni.

Nem kellene különböző adókról, taxákról és bírságokról 10—15 féle főkönyvet vezetni a tisztviselőknek, mert elegendő volna a javasolt egységes adókönyvecskével egy mintára egyidejűleg egységes adókönyvet vezetni s így elérhetnénk az adóhivatal a legnagyobb pontosságot is.

Lássuk csak a javaslattevő Széles Károly számtanácsosnak a Nagyváradi 1924. május 4-iki számában megjelent „Adózók és tisztviselők” című fejtegetéseit, mely szerint a modern adóhivatali köllékei dióhéjban vázoltva vannak és pedig legyen az adóhivatalnál egy névmutató számindekszel egybekötve, mely feltünteti 1. az adózó nevét és lakhelyét, 2. az adókievési procedurális számát, 3. a matrikula (adókievési lajstrom) tételezés-mát, 4. a javasolt egységes adókönyv és egységes adókönyvecske tételezés-mát öt évre berendezve.

A mai kor követelményeinek megfelelően ily könyvekkel berendezett adóhivatal a legpontosabban volna vezethető s a befizetések pedig aznap elkönyvelhetők volna.

A „Gazeta Oficiala a judetului Bihor” folyó évi március 18-iki számában megjelent egységes adókönyvecske mintát „Libret de dare” bevezetése az adózók, tisztviselők és az államháztartás jól fel fogott érdekében állana és szép dolog lenne, ha innen Nagyváradról indulna ki ezen nagy munkaköltségűvel járó modern és pontos számvitel.

Az adófizetés polgári kötelesség, amit ennek folytán mindenki megtesz. A havi részletekben való fizetés kedvezménye elő fogja mozdítani azt, hogy a kincstár a tetemes adóhátralékot gyorsabban fogja megkapni és régi tapasztalat, hogy egy ilyen adókönyvecskére nagy szükség van, mert a jelenlegi kisnyugták könnyen elkallódhatnak, lassankint ugyanis felgyűlnek és a tisztviselői karra is nagyon előnyös volna, hogy akkor, amidőn valaki megjelenik az adófizetés eszközése végett, nyomban keresés nélkül ki tudja számítani a mutatkozó hátralékos adóját és az adófizető is egy adókönyvecskében láthatja összes adója kimutatását.

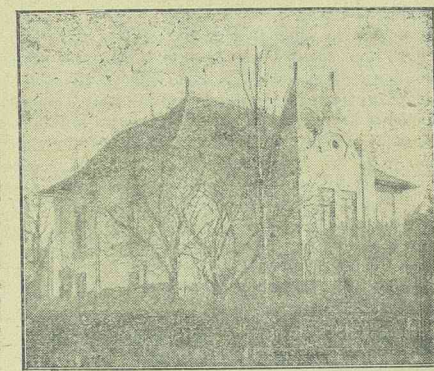
Minél gyorsabb és minél áttekinthetőbb a kezelés, annál nagyobb előnnyel jár az úgy az államra, mint annak a polgáira nézve.

Igen tisztelt Adminisztrátor ur beköszöntőjében kijelentette, hogy törekvése úgy az állam érdekeinek megővése, mint a polgárok méltányos óhajításainak is a figyelembe vétele. Az adókönyvecske létesítése

minden adófizetőnek régi óhajítása és Adminisztrátor ur nagy szolgálatot tenne városunk közönségének, ha ezen igen praktikus adókönyv bevezetésével kezdeményező lépést tenne és követendő példát mutatna a pénzügyi adminisztráció területén.

Dr Váradi Ödön.

Eladó

Ötszobás nyaraló souterin-nel és kitűnő borpincével. Külön vincellérakás, istálló és kocsiszín. Három hold szőlő fél hó'd gyümölcsös és teljes pincel-felszereléssel, nyári vendéglőnek alkalmas.

Bővebbet Dr Sarkady Sándor ügyvéd ur ná
Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi)-ut 16.

Egy elrongyolódott száz leies memoárja...

Olyan volt, mint egy ázott veréb, akit országokon keresztül kergettek a szélvihar: rongyos, kopott, viharvert volt és feülétén bizony sok helyen megszakadt jogfolytonosság. Nézem szegényt, amint árván fekszik előttem a kávéházi márványszalonon, becéző, szerető szemmel kérdezném, hol tépázta így meg a sors, miben lehetnek segítségére, hátha még egyszer felépülne, amikor észreveszem, hogy a súlyos rongyolódástól szegényke már szaglik is. Sőt büdös. Most már bevallok, nem veréb volt, nem kérem, hanem egy rokkant száz leies...

Ő is idejuttott, szétment, lerongyolódott, mint egy elcsapott állami tisztviselő. Ki tudja, hol járt, a sors milyen csapásokat mért rá, Istenem, ha beszélni tudna...

— Na, kérdezzem fiatal barátom, — szólt sírhangon a rongyos pénz, miközben a számokfeletti kerek fehér kopolytú idegesen vibrált — elmondok mindent, mert úgy érzem, nem sokára kikerülök a forgalomból. Tudják legalább meg az emberek, hogy a pénznek nemcsak szaga, hanem lelke is van...

— Bukarestből gyűrődés nélkül, elegánsan kivissalva indultam el, — kezdte önvalomását a száz leies. — Ha egy lépést tettem, zizegett finom nuhá. A Banca Nationala egyik erdélyi fiókjának trezorjába kerültem egy tízezres köteg köllős közepébe. Az egy kicsit kellemetlen volt, mert nehezen tudtam legezgetni venni. A bankban kevés ideig voltam, ki-kerültem a piacra.

— Először azt éreztem, — amikor a trezorból kilódtottak és az élet inámarától magamhoz tértem, — hogy egy elegáns börtönrekeszbe vagyok finom francia frankok, kellemes dollárok és vacak német márkák között. Utaztunk is sokat gyorsvonaton, mint később meg tudtam, Bukarestbe érkeztem vissza.

— Nem sokáig voltam a pénztárcában, egy dáridos éjszaka után, — amelyen először találkoztam a dzseszibendel — összegyűrve, megtépázva egy ójeli szekrény márványlapjára hulltam... A művész, az új gazdám, még egy száz leies köllé-gámmal másnap egy kellemes illatu női táskába dugott. Vett értünk selyemharisnyát.

BERETVÁS PASZTILLA a legmakacsabb feifájást is elmulasztja

— A budapesti kereskedőtől újból felkerültem Erdélybe. Itt törtém azután le végérvényesen. Voltam „nehéz” huzamosabb ideig, mint aki több társával elősegítettem néhány látszó ügyek elintézését. Voltam főpincér zsebében, kofaszony harisnyakötőjében, kiscseléd keblében. Voltam még különböző helyeken is...

— Egy pesti színészről több ezer leles kollégámmal együtt selyemzacsóba vart és finom illatu, borsosyosteste köré csavart. Gondolta, hogy oda nem nyúlnak olyan rövid uton, mint Nagyvárad és Biharapospöki között. Tévedett. Egy durva kéz letépett a ringó női derékról és egy kellemetlen, dohos illatu Wertheim-kasszába csuktak. Ott öszültem meg, illetve sárgultam meg egyetlen ótszaka.

— Azután kikerültem a Nagypiacra. Gyűrtek, téptek, hogy minden porcikám fájt. Egy este éreztem, hogy ceruzával karcolják fehér szegélyemet. Akkori gazdám, egy rajongó kisdíák ráírta szép gömbölyű betűkkel a következő szerelmes szavakat: „Nem én lettem hűtlen hozzád, te hagytál el engem...”

— Azt hittem, hogy szerelmes belem és végre szeretetből elraktároz valami fiókba és nem kell majd tovább csatangolnom kézről-kézre. Talán tíz napig lehettem nála, amikor egy szombat este átadott egy leánykának. Megesaltam éreztem akkor magam nagyon...

— Hogy volt-e problémám, azt kérdezi? Volt. Azon gondolkodtam, miért nem csinálnak miniket is, mint külföldi kollégáinkat, jobb anyagból. És ha elrongyolodunk, megöregszünk, miért nem küldenek miniket is nyugdíjba. A külföldi valutáknak már mindnek van menházuk, jóléti intézményünk, csak nekünk nincs semmink... És a publikum szid, gyűlölnék, nem szeretnek már és örülnek, ha túlradnak rajtunk.

— Igaz, hogy én nem panaszkodhatom, sem a többi száz lejes kollégáim, mert mit szóljanak akkor a kis lexiszenciák, a husz és öt lejesek. Vagy emlékszik még a papír egy és két lejesekre. Messziről büzlöttek, rémesek voltak...

Jött a főpincér és fizetni kellett. Sajnálattal odaadni a beszédes száz lejest. Inkább feirattam a cekkemet Marcial. Ezt a nagyon viharvert száz lejest, aki annyi baj, csalódás ért, már a küzdelmes földi életben, alakítottam tenni emlékébe. A jószándék meg is volt bennem, csak az élet lenne könnyebb, vagy legalább az egyik elseje ne esne olyan nagyon messzire a másiktól.

Mert csak anyagiak miatt tettem, ó rokkant száz lejes, hidd el nekem, minden szimpátiám a tied volt...

(b. gy.)

HAVI VAGY HETI

kedvezményes fizetési feltételek mellett árusítunk vásznakot, sifonokat, batistákat, zefíreket, női és férfi szöveteleket.

Vilrael Gábor és Rosenthal
Pável püspök-utca 10. szám alatt.

Legalkalmasabb ajándékok az állandó képszalonban vásárolhat

Láng félekönyvkereskedés külön termében
Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut.)

Téli bundák és szőrmék legolcsóbb nyaraltatása biztosítás mellett
Bodnár szücsnél, Sas-passage.
Tavaszi boák nagy választékban!!

Ruhafertés Vegytisztítás
Gőzmosás legszebb és legolcsóbb
a „MERCUR”-nál
Str. Vlașia (Szt. János-u.) 1 és Baross utca 9. sz.

Mégis furcsa ez a közigazgatás

Irta: Bölöny Bálint.

Akárhogy is törjem is a fejemet, akárhogy gondoljak erre, vagy amarra, mégis csak abban kell hogy megállapodjak, hogy Zölcevár község — akarom mondani város — legboldogabb embere Kalendár Kristóf, a sarki örményboltos volt.

Hogy miért volt a legboldogabb...!? azt is megmondom.

Javakorabeli ember volt — nem volt több ötven esztendőnél. Erős, egészséges, vagyonos. Annyi volt a jövedelme, hogy felét sem bírta elkölteni. Megitta a borocskát is s ha emiatt néha napján éjféltán vagy pláne hajnal felé vetődött is haza, nem volt aki szemrehányást tegyen, patáliát csapjon... nem volt ökelmének felesége.

Nem rég került a városba s addig árulta az olajos kartont, fejre való kondót minden haszon nélkül, sőt — amint a vásárló parasztoznak mondotta — tiszta kárral, amíg egyszer csak azon vette észre magát, hogy az övé a kis sarokház, amelyet husz esztendővel ezelőtt bárbevett. Van egy kis szőlője a város alatt, ettől nem messze pedig egy 60—70 holdas jó kis tagbirtoka. Ha hinni lehet a szóbeszédnek, még a bankban is volt egy pár ezer forintcskaja.

Szóval mindene volt. Azaz, hogy jó, hogy nem volt mindene s hiányzott valamije, ami nem volt... adósság.

Aztán meg szinte el is feledtem, hogy mikor idekerült, csak „Kristóf” volt. Már ma!... bizony „Ténstur” ő, sőt úgy lehet nemskára „Tekintetes” ur.

Egyszóval az egyszerű kis boltos görögöből rövid idő alatt Kalendár Kristóf ur lett.

De meg is érdemelte, hogy boldoguljon. Tisztességes jóravaló ember volt. Nem uszoráskodott, nem csalt. A portékát úgy adta el, ahogy megvették. Mindenkinél van szeme... nézze meg, mit vásárol.

Máskülönbben üzleti elve volt egy percent haszonnal árulni. Amit vett egy forintért... odaadta két forintért.

Mikor aztán egy találta, hogy eleget dolgozott már, felesapott urnak. Eladta bolti áruát — a szokott egy percent haszonnal — s élt a gazdaságnak.

Ha már valaki földbirtokos — gondolta magában — illő, hogy akként is viselkedjék. Csináltatott szürke briocesz nadrágot, sárga csizmát. A fejére vaddisznó sörtes lódenkalapot nyomott.

Na hát a tanyára, meg a hegyre való kiránduláshoz hozzátartozik a puská is. Hozatott egy szép vadászfegyvert. (Igaz, hogy még eddig nem volt puská a kezében, de hát majd lesz ezután.)

Mikor felült a kis egyfogatu szekérbe s nyakába akasztotta a puskáját, bizony mindenki azt hitte, hogy vadászni megyen.

De hát mi különös is lenne abba, ha ő felesapna vadászni!?... Semmi. Hát talán vadászni csak a gentrynek szabad!... Szabad biz az mindenkinél, akinek módja van hozzá, meg aki bírja a strapát. Hát ő bírja. Fogadásból kiáll gyalogolni akármelyik vékonylábu gentryvel... lássuk, ki dül ki hamarabb!... Aztán módja is van hozzá. Ha kell, annyi löpört és söréteket megveszen egyszerre, amennyivel az egész uri vadász-kompaniát eltarthatja. Ha pénzbe kerül a vadászterület, a hajtó... ott sem marad hátul. A vadat meglőni... Azt még nem próbálta!?... Lehet, hogy azt is tudja... De meg aztán nem ördögi mesterség az a lövés. Beledug az ember egy töltényt a puskacsőbe. Neki fordítja a fegyvert a vadnak, megcélazza s mikor lyuk iránt van... elrántja a ravaszt.

Ilyen gondolatokkal foglalkozott Kristóf ur, amikor egy őszi délután kis szekérével kifelé ment a tanyára.

Amikor a tengeri földek közé ért, egyszerre csak kiugrik egy nagy nyul az uti árokából. Szalad vagy husz-harminc lépésnyire, akkor megáll s bámul visszafelé.

Kristófnak nagyot dobbant a szíve.

Fegyverét nyakából lekapni, egy töltényt beleterni... pillanat műve volt. De a pusztát már nem emelte arcához, hanem szomorú képpel ismét visszaakasztotta. Neki nem szabad nyulat löni... hiszen nincsen vadászejegye. Ha valaki véletlenül meglátná, hogy nyulat lő, bejelentené a főszolgabíróknak... tudom Istenem lenne nemulass. (Az Isten őrizzen meg a gentry főszolgabírótól, hogyha még hozzá vadász is.) És mintha a sors ingerkedni akarna vele, nemsokára egy másik nyul baktatott keresztül az országuton.

(Folyt. köv.)

Eladó háztelkek és villatelkek.

A Str. Principele Mihai (Gerliczi utcai) kocsihid bejáratánál, a város szívében és legszebb helyén nagyjövőjű igen szép kisebb-nagyobb parcellák, kedvező fizetési feltételekkel is eladók. A terület a legnemesabb faj szőlővel van beültetve, minden telektulajdonos egyszersmint egy szép darab szőlőhöz juthat.

Ertekezhetni ugyanott vagy a tulajdonosnál:

Biró József

Calea Dorobanților (volt Ruikovsky-ut) 8. sz. a.

POPPER BALLY MATHAN CIPŐK

REICHARD DEZSŐ céghez megérkeztek.

Angol **DIVAT-SZÖVET** ujdonságaim tavaszi megérkeztek
Elsőrendű URI RUHÁKAT készítenek szolid árban. Pontos kiszolgálás
SCHWARTZ MÓR
uri-szabó, Str. Avram Iancu (Kossuth Lajos-utca) 14 sz.

Felhívjuk olvasóink figyelmét a

Dreher-Haggenmacher-sörgyár
BAVARIA duplamalátája és
MARCIUSI (világos kiviteli) sörreire.

Mindenütt kapható legjobb minőségű sörök.

Üzletfelosztás miatt!

Kézimunkák, kézimunka kelékek, csipkés, motívok, teljesen felszerelt előnyomda, több monogram sorozattal, bolti rendezés, minden elfogadható árban eladó.

KEPES ETELKA Strada Avram Iancu (Kossuth)-utca 12 szám.

KEPES ELEK

orvosi kötőszerek, Sas-passage 30. szám
Saját készítményű sérvkötők, haskötők, speciális kötőszerek, női és férfi övszerek

Zsoldos Tanintézet

Budapest, VII., Dohány-u. 84. TELEFON J. 124-47.

Az ország legrégebbi és legismertebb előkészítő intézete

Gyári árban női kalapok

a „Modern” kalapüzletben Mosolú tábornok volt Kert-u. 4-a és

„Benedek kalapüzletben”

Strada Cuza Voda (Szacsavay-u.) 17.

— Alakítások olcsón és pontosan készülnek. —

IPAROSOK LAPJA

1925. ÁPRILIS 26.
VASÁRNAP

IPARTESTÜLETI KÖZGYÜLÉS

A nagyvárad-i Ipartestület 1925. április hó 26-án, határozatképtelenség esetén más hó 3-án, mindenkor délelőtt 9 órakor a városháza közgyűlési termében tartja meg 40-ik rendes évi közgyűlését, melyre az Ipartestület jogosult tagjait ezúton hívja meg az Ipartestület előjárósága.

Tárgysorozat:

1. Jelentés az 1924. évi működésről.
2. A testületi vagyon és jótékonyági alap származásainak és vagyonmérlegeinek bemutatása.
3. A számvérvők jelentése s a felmentés megadása.
4. Költségeloirányzatok megállapítása.
5. A testületi színház tatarozása és átalakítására vonatkozó javaslat felett döntés.
6. Temetkezési egyesület alakítása.
7. Indítványok.

Az alapszabályok értelmében csakis azon indítványok vehetők tárgyalás alá, melyek a közgyűlés előtt 8 nappal az előjárósághoz beadattak. A közgyűlésen a testületbe tartozó minden ipartestületi tag, ki politikai jogától felfüggesztve nincs és az előző évi tagsági díjával nem tartozik, a közgyűlésen részt vehet és szavazattal bír. A számadások az Ipartestület hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Oradea-Mare, 1925. április 18.

Az Ipartestület Előjárósága.

GÖDÉNY SANDOR MEGHALT

Számos nagynevű és érdemekben gazdag, az iparostársadalom egyik sudár oszlopa dőlt ki az élek sorából Gödény Sándor asztalos iparos halálával. Azt mondhatnánk, ő az, akire a régi és az újabb generáció egyaránt kellemesen emlékezik, mert míg régen a szorgalmat és becsületességet élte és ennek volt példaképe, utjabban az ezen úton való iparos generáció nevelésben hozott áldozatot, úgy az iparos társadalomban, mint a hazai iparfejlesztésnek. Április 19-ére halt meg és 20-án temették el óriási részvét mellett. A részvétet és az általános szeretetet, melyet iránta érzett a polgárság, élénken jellemzik azok a beszédek, melyek koporsójánál elhangzottak úgy az iparosság, mint a tanári kar részéről. Meleg, elismerő és szeretetteljes szavakban emlékezett meg Gödény haláláról Vasile Dragomir, a fa- és fémipari szakiskola igazgatója, ki különösen kiemelte az elhalt kiváló szaktudását és a fanitások terén elért nagy eredményeket. Végtelenül fájjalja, az ünnep miatt távollevő szakiskolai hallgatók nevében is, az ő szeretett Gödény bácsiját halálát. Beszédében igérte, hogy emlékeztet mindenkor örízni fogják. A sirnál Kaupert János szakiskolai műhelyfőnök búcsúzott még el a legjobb kollégától, ki még utolsó óráiban is tanítványai sorsa felett aggodott s kinek szép lelkét legjobban jellemezte az, hogy az elhalt családtagjait a temetőben hertenként meglátogatta: hogy azok sirját ottárnék tekintette. Mint mondá: szívünkben örizzük emlékedet, elfeledni soha nem fogunk, nyugodj békében Gödény Sándor! A fiatal iparosnemzedék nevében Széles Kálmán, Széles Sándor asztalos fia a következő megindító szép s az iparosok szívétől kiváltott beszédet tartotta:

„Mielőtt elhelné pihenni térd testedet e sötét sirűreg, hadd állítsuk meg egy pillanatra koporsódat, hogy a búcsú fájó szavait elmondjuk, hogy az őszinte igazfájdalom könnyeit hullassuk rá. Nézd, elkísérted utolsó utadra, kiknek társa voltál a verejtékes munkamezőn s akiket te tanítottál hiven, becsülettel munkálkodni. Bajtársaid és tanítványaid,

a munka sokat fáradt agg harcosai s a küzdelemből induló ifjunemzedék egyforma szeretettel, becsülettel hajtja meg gyászfátyolos zászlóját előtted, az előtt az élet előtt, mely most a nyitott sirnál végződik. Az az élet, mit megfuttattál jó mesterünk, tündöklő példakép áll minden ember, de különösen a mi iparos társadalmunk előtt. Te megmutattad, hogy lehet a mi nehéz, verejtékes mesterségünkbe annyi lelkesedést, ügyességetet belevinni, mely gyönyörűvé, gyönyörűséggé teszi a verejtékes munkálkodást és művészté a mesterséget. Minden munkába magad adtad tiszta becsületes lelkesedést, meleg szerető szívedet. Amily ügyesen bánt munkáskézed a nyersanyaggal s amily széppé, alkalmassá varázsolta azokat, úgy faragtál nagy tudósdal, erős akaratoddal az egymásután következő ifjunemzedékből ügyes, értékes, szorgalmas munkás nemzedéket. Te elvégeztet, ami rád bízott, hiven és becsülettel. Megpihensz sok fáradalmad után. Csendes révbe jutsz, életed utolsó szakaszának fájdalmai, zaklatásai után, melyek úgy felsebeztek, úgy felkavarták békés lelkedet. De mi, az ifjunemzedék felvesszük a munkaszöveget, mit te kezdből kiejtettél, dolgozunk, küzdünk hiven, lelkesen, becsületesen, idealizmussal, amint te tanítottál minket jó mesterünk: Gödény Sándor. S mi, kik tovább zarándokolunk e földi tereken, követjük életed példáját és áldjuk emlékedet. Isten veled!”

AZ IPAROS MÜKEDVELOKRŐL

Örömmel látjuk és állapíthatjuk meg, hogy úgy az önálló, mint a munkás iparostársadalomban a kulturérék és kultuszomj mind nagyobb mértékben tért hódít. Jól esik tudnunk és látnunk, hogy a dal-egyesület alakítása, a műkedvelő színelőadások, szavalkók rendezése iránt csak fokozódik az érdecs. Szomorú azonban az, hogy bár a fiatalságban, a fiatalabb önálló iparosokban buzog a nemes vágy minél szebbet és jobbat produkálni, a szórakozás mellett a kulturát fejleszteni és fennen lobogtatni, a nagy iparostársadalom kevésbé veszi ki részét ezek támogatásából és törekvések elősegítéséből. A Katolikus Legényegylet iparos ifjai adták legutóbb elő műkedvelői előadásban a „Gyimesi vadvirág” című népszínművet s minden tultott dícsért és tultott figyelmeskedés nélkül megállapíthatjuk, hogy művészi tökéletességgel és a legnagyobb szórakozást nyújtással. Szomorú, hogy akkor, amidőn minden köztérlelmű, felületes, semmi irodalmi értékkel nem bíró szindarabok és előadások iránt az iparoság nagy része szimpatiaival viselkedik, éppen az iparosifjak előadása iránt mutat kicsi érdeklődést, melyek törekvését elsőrangú iparosérdek volna támogatni még akkor is, ha azok nem valamely nemes törekvést, vagy a kulturérék fejlesztését szolgálnák. Késérje tehát figyelemmel az önálló iparoság az iparosok és munkások irányú törekvést, támogassa azt azzal, hogy az előadásokon, zene és dalverseyeiken nagyobb számmal vegyen részt, mint most legutóbb is akár a Katolikus Legényegylet műkedvelői előadásán, akár a „Gutenberg Dalkör” gyönyörű műsoros estélyén.

IPAROSOK TEMETKEZESI EGYESÜLETE

Óriási érdeklődés előzi meg az Ipartestület által létesített temetkezési egyesület megalakulását. Még csak alig kelt szárnyra a hír, hogy ily egyesület alakítása van tervbevéve, már is tömegesen jelentkeznek az egyesületbe tagok. Úgy az önkéntes jelentkezéseket, mint a tagok toborzását nagy lelkesedéssel és munkakészséggel karolják fel a szakosztályok és munkaadó szindikátusok elnökei, kiknél gyűjtőreke vannak s kik a szükséges felvilágosításokat adják. Az egyesület megalakulása az Ipartestület közgyűlésének hozzájárulásától függ, ami azonban tekintettel a jóléti célra, melyet szolgál, előre biztosítva van. Tagul beléphet minden önálló iparos, valamint minden más polgár, kit két önálló iparos ajánl. A felvétel egyelőre 20 és 40 életév között orvosi vizsgálat nélkül fog történni. Későbbi időben azonban orvosi vizsgálathoz lesz kötvé. Belépési díj

100 lei, mely a belépési nyilatkozat aláírásakor fizetendő, a tagsági járulék pedig 10 lei minden egyes tag elhalálozásakor. Az így befolyó összegekből az elhalt tag után a család 8—10.000 lei temetési segélyt fog kapni. Beiratkozni a szakosztályi elnököknél, valamint az Ipartestület hivatalában a délelőtti órák alatt lehet.

Menháznak küldött adományok. Utolsó közlésünk óta a következők adakoztak a menház részére: Husiparosok szindikátusa 500 lei, Novák Kálmán természetbeli adományokban 160 lei, Weinstok Samu 100 lei, Georgescu Pál két havi járulékból 40 lei, Dévald László 1 havi járulékból 20 lei. Ezúton mond az adakozóknak adományaikért köszönetet az Ipartestület előjárósága.

Kedvezményes tűzifa és fürdőjegy az iparosoknak. Az Ipartestület tagjai tűzifát és a Félix-fürdőbe szülő fürdőjegyeket kedvezményesen árban kaphatják az Ipartestület hivatalában. Prima cserhasáb tűzifa házhöz szállítva köbméterenként 285 lei.

Cipészmesler urak figyelmébe!

Tisztelettel értesítjük az igen tisztelt cipészmesler urakat hogy

műhelyünket átszervezve Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 54 alatt megnyitottuk

Felsőrészeket úgy hozott, mint saját anyagból a legjobb és legszebb kivitelben jutányos árban készítünk. Szíves pártfogásukat továbbra is kérve maradunk kiváló tisztelettel

Réder és Jurovics

felsőrészt készítőik Templom-tér. Tanulók felvételnek.

SZÖVET különlegességeink felöltőkre öltönyökre legjobbak
HAVAS & GRÜNFELD posztóruház,
Str. Avram I. (Kossuth-utca) 8, legelőcsobak

BÉLYEGZŐK

olcsón, szép kivitelben, gyorsan és pontosan a „GRAPHICÁ”-nál
Rimanóczy-utca 4. sz. a. készülnek.

Menyasszonyi kelengyék, rumburgivásznak, asztalmenték, a legszebb férfi ing-zefírek, rőri divat-szövetek, grenadinok, függönyre selyem fénytűs, rumburgi len zsebkendők nagy választékban

HAJNAL és RÓZSA
Str. J. Vulcan (Nagy Sándor)-u. 1.

Szőrme szőnyeg, bunda nyaltatás teljes felelősség mellett

MASITSNÁL

Strada Vlahuța (Szent János-utca) 2.

Ehgyomorra fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

Igmándi keserűvíz

jó élvágyal,
kellemes közérzést
és munkakedvet biztosít

Az IGMÁNDI nem tévesztendő össze másfajta keserűvízzel

* **Nemcsak villamosan utazhat ingyen**
 Bodnár Gyula bórkereskedőhöz, Str. Avram Iancu 5. hanem nagyobb vásárlásnál vonatkoztatása felét is visszatértem. Kivá-
 gott talp és felsőbőrök olcsó áron! Kru-
 pon 110 leitől, nyak 85 leitől, szürke belés-
 ből 22 leitől. Minden fajtájú színes szezon-
 cikkek, cipész és szíjgyártókellékek nagy
 választékban. Felsőrészt ízletesen, méret
 után készítek külföldről érkezett szabá-
 szommal. Telefon interurbán 237.

* **Új nyaralótelep Nagyvárad mellett.**
 Régóta érzí szükségét Nagyvárad közön-
 sége egy olyan magaslati nyaralóhelynek,
 amely a városhoz közel fekszik és teljes és
 jó ellátással, tiszta szobával fogadta és
 traktálja a vendégeket. Ezt a nagyon is
 szükséges intézményt valósította meg a bi-
 harmegyei Petraasan (Petrósz) községben
 létesült panzióval egybekötött üdülőtelep.
 Pormentes tiszta levegő, gyönyörű vidékén
 felséges kilátás, amely eddig is centruma
 volt a legelvezetesebb kirándulásoknak. Itt
 van az új és első biharmegyei nyaraló-
 telep, ahol a turisták, pihenésre és üdü-
 lésre várók a mai fürdőárákhoz képest ol-
 csón és pompásan megtalálják tavaszi és
 nyári otthonukat. Kényelmesen ujjann és
 uriasan felszerelt pavillonszerűleg beosztott
 szobák és elsőrangú ellátás áll a közönség
 rendelkezésére. A nyaralóhely vasúti álló-
 mása Mureni mici (Kisszedres), a vaskóhi
 vonalon, ahonnan egy órai kocsijárással —
 nagyszerű országúton — van a petrószai te-
 lep. Előzetes értesítésre az érkezőket koci
 várja az állomáson, ahol különben minden
 vonatérkezéskor ott van a nyaralótelep
 megbízottja. A nyaralótelepen orvos és
 posta van. Szezon június 1-től szeptember
 végéig. A környéken tartandó kirándulá-
 sokat az erdőbe vezető 40 kilométeres
 iparvasut megkönnyíti. Felvilágosítást ad
 Sebő Sándor Petroasa és Helyben Hajdu
 Hugó gyógyszerész úr Csillag-gyógyszer-
 tár.

Regatul România. Județul Bihor. Primăria
 Salonta

No. 578—1925.

Versenyárgyalási hirdetmény

Salonta község előjárása a „Vasuti-
 vendéglő” bérletének 1925. július 1-től
 kezdődő újabb 6 évi időre leendő bérbe-
 adásának biztosítására zárt írásbeli ver-
 senyárgyalást hirdet.

Felhívtnak a bérelni szándékozók,
 hogy zárt és lepecsételt borítékba helye-
 zett ajánlataikat f. évi május hó 3. napjának
 déli 10 órájáig Bödi Mihály primar kezé-
 hez adják be.

Az ajánlatok a következő felirattal
 láthatók el:

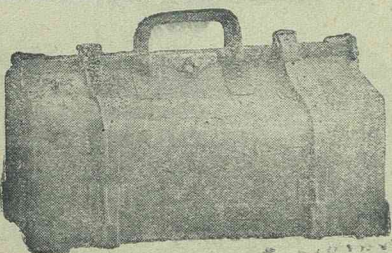
„Ajánlat a vasuti-vendéglő bérletére.”

Az ajánlatok, melynek felbontásánál
 ajánlattevők jelen lehetnek, a képviselő-
 testület 1925. évi május hó 3. napján tar-
 tandó közgyűlésen fognak nyilvánosan
 felbontatni.

A részletes versenyárgyalási feltéte-
 lek a gazdasági jegyzői irodában tekin-
 tethők meg.

Salonta, 1925. április hó 18.

Primăria.

A nagyváradai bőröndárú és táskagyár
 Str. Cuza Voda (Szacsvali-utca) 18. sz. alatt

Összes gyártmányai detailban is gyári árak mellett
 kaphatók

NEURALGINE JURIST

azonnal elmulasztja
 a migrénés idegbántalmakat
 és a

fejfájást

vig. ázzunk az ere leti
 csomagolásra

Kapható; minden gyógyszerárban és drogeriában

Takarmány

vetésekre burgundi,
 répa, lóhere, lucerna
 búkköny, cirok és
 kender

MAGVAK

Dell'ortó Károly

kizárólagos magkereske-
 désében kapható. — Piața
 Unirii (Szt. László tér) 5.

Antrepotele S. A. **HERMES** Áruraktár R-T.

ORADEA-MARE, OBOR.

Saját iparvágány Str. Griviței (Sáno-u.) 11. Telef. 15 74

Beraktározás, lombard-kölcsön. Árak szakszerű
 kezelése. Consignációs és bizományi árak.

Valódi Hutyra - Köves-féle

Phylaxia sertésvész elleni

szérum, eredeti budapesti csomagolásban
 és árban kapható:

SZENT ISTVÁN gyógyszerár

ORADEA-MARE, Strada I. C. Brătianu No. 60.
 (Szaniszló-utca 60 sz.)

Villamossági társaság, amely egy
 je entős francia villamosanyagok,
 és szű ékek, gépek és mindenféle
 telefonkészülékek gyártásával fog-
 lalkozó vál a atot képvisel, keres

KÉPVISELŐT

oradea marei rayonjaszámára. Előnyben részesülnék
 energikus, szakmában jártas a helyi iparral
 ismerős urak, akik intenzív munkát tud-
 nak kifejtetni. Esetleg raktárt is
 állítunk fel. Referenciák
 részletes ajánlattal

Bucureștibe küldendők, Chășuța Poșta 475 szám
 alá.

Ablak- és tükrövegel FRENCZEL

készít és elad, Viahuja (Szt. János-u.) 44.

RIMANOCZY
 műbutor és Parkettgyár R-T. Str.
 Clujului 117. — Telefon 2 79. sz.
 Irodabutorok, műbutorok, I. és II.
 oszt. parketták, Fenyő és tölgy tü-
 részárak. — **Bérvágás gálérien**
 Mindennemű ládát, összeszegezett
 és szétszedett részekben megrendelésre azonnal szállítunk.

Kilakoltatásom miatt

ideiglenes helyiséget kaptam e hó 30-ig
 Az összes áruimat

**zongorákat
 perzsaszőnyegeket!**

stb. minden elfogadható árban árusítom.

Bulv. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut)
sarkon, Moskovits-palotában

STERNBERG

RUHÁKAT legolcsóbban **FEST, TISZTIT**
 gallérokat és kézelőket legszebben mos és vasal

SZABÓ LÁSZLÓ

St. Ladislau (Körös-u.) 1.

Fiók: Bazárépület Bulevard Regele Ferdinand

Leggyorsabban elintézi **Telefon 693**

UTLEVELÉT ÉS VIZUMÁT

SCHREIER
ÜGYNÖKSÉG

Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 1. Veiszlovics-ház.

O. Fritz

elsőrendű

Lack- és

Lackfestékjei

kaphatók

minden

nagyobb

festékereskedésben

Mindenütt kaphatók:

Ursus Extra világos és **Hercules** dupla ma-
 láta barna
 kolozsvári sörkülönlegességek
URSUS-CZELL SÖRFŐZDE, KOLOZSVÁR

Nagyvárad ierakata: Strada Astra (Gilányi-utca) 5—7. sz.

„Modell áruház”

Str. Vlahuța (Szt. János-utca) 6. szám
női kabát és ruha üzletét
ugyanezen házban Kohn mészár-
szék helyére helyezte át.

Tátray Pensió Sovátán

a gróf Bethlen villájával szemben,
bővebbet: Tátraynéál. Oradea-Mare,
Strada Postei (Uri-u.) 15. II. em. 1.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Vasárnap délután fél 3 órakor: Bajadér, Kovács
Katól, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap délután fél 6 órakor: Válás után, bo-
kozat, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap este fél 9 órakor: Juhász legény, sze-
gény juhász legény, operettjudozság, bérleten kívül.
Hétfő: Juhász legény, szegény juhász legény,
operettjudozság A) bérletben.

Kedd: Román előadás.

Szerda: Altona, drámai bemutató, E. Kovács
Mariska vendégfelléptével. Premierbérlet.

Csütörtök: Altona, drámai ujdonság, E. Kovács
Mariska felléptével, A) bérlet.

Péntek: Altona, drámai ujdonság E. Kovács
Mariska felléptével B) bérlet.

Szombat délután fél 4 órakor: Próbaházasság,
operett, olcsó helyárakkal.

Szombat este: Sibil, operettrepreiz, bérleten ki-
vül.

Vasárnap délután fél 3 órakor: Fifi operett,
mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap fél 9 órakor: Árendás zsidó, népszin-
mű dalokkal és táncokkal, bérleten kívül.
Hétfő: Magdolna, életkép, A) bérlet.

Kedd: Juhász legény, szegény juhász legény,
operettjudozság, B) bérlet.

A SZÍNHÁZI IRODA HIREI:

— Juhász legény, szegény juhász legény. Teg-
nap este volt a premierje annak a kitűnő operett-
nek, melyre a társulat minden egyes tagja a legna-
gyobb ambícióval készült és amely a legtisztább
magyar hangulatot varázsolja a nézőközönség elé. Az
új operett rendkívül nagy hatást keltett nagyszerű
elgondolásaival, poétikus jeleneteivel és pompás
muzsikájával, amelyek mint az operett legfontosabb
alkotórészei, ritka művésziességgel találkoznak ebben
a darabban. A szép, kiállításos ragyogó operett fő-
szerepeit T. Pogány Janka, Horváth Mici, Gróf
László, Bihari Sándor, Madas és Stoll alakítják. A
darabot Gróf László rendezi. A Juhász legény, sze-
gény juhász legény vasárnap bérleten kívül, hétfőn
A) bérletben kerül színre. Az új operett minden
egyes előadására rendkívül nagy érdeklődés nyil-
vánul meg.

— E. Kovács Mariska az Altonában. Az Altona
szerda esti premierének ünnepi színt kölcsönöz E.
Kovács Mariskának fellépte, aki a kitűnő dráma női
főalakját játssza. E. Kovács Mariska művészete
messze túlnyúl a vidéki kereteken, egészen bizonyos
tehát, hogy a különben is rendkívülhatásos dráma
előadását feledhetetlenné fogja tenni. Az Altona
főszerepeiben Jósika Mici, T. Pogány Janka, Gál
Piri, Tóth Elek, Fratta, Stoll és Hevesi lépnek föl.
A darabot Gróf László rendezi. A szenzációs dráma
szerdán bérleten kívül, csütörtökön és pénteken
bérleti előadásban kerül színre.

— Sibil. Az operettgyűjtés ismét egy olyan
repreizre készül, amely a magyar operettirodalom
világhírű és egyik örökéletű termékét eleveníti fel
Szombaton este ugyanis Jakobi Viktor csodálatosan
szép muzsikájú alkotása, a Sibil kerül színre, a
mely évek hosszú sora óta nem volt műsoron a
nagyváradi színházban.

— Árendás zsidó. A repreizek sorozatát egy
pompás népszínműnek, az Árendás zsidónak felele-
vontesse egyésmi ki, amely vasárnap este kerül szín-
re a legjobb szereposztásban. Ez a nagyszerű énekes
és táncos népszínmű minden bizonnyal a legnagyobb
hatást fogja elérni a nagyváradi publikum körében.

NYILTTÉR

Az „Anker” Általános Biztosító Társaságnak
București

Folyó év január hóban az S.R.D. 7. Uzsály
52 vaggon tulajdonunkat képező búzával 6
millió lei értékben Oltenița mellett elsüllyedt.
Fenti szállítmányunk az „Anker” Általános
Biztosító Társaság București-i központjánál B.
22020 sz. kölvénnyel volt biztosítva. Az a mód
ahogyan az „Anker” ezen liquidálásánál oly
rövid idő alatt eljár, dicsőségére válik, és bi-
zonyítékát adta megbízhatóságának. Ezen li-
quidálásért alulírott társaságunk az „Anker”
Biztosító Intézetnek ez uton is hálás köszö-
nét nyilváníti.

Moara Romaneasca

Soc. anon. pr. Industria morăritului A.G.
Joachimș cu Gheorgiade

Schillinger Mór urnak,
Helyben. Str. Moldova (Kálvária-u.) 4-a.

A „Nagyváradi” f. hó 12-iki számában
megjelent felhívására, miután Ön a kárrendezés
céljából szükségessé vált szakértői leltározást
megakadályozta és a felhívás előtt önnek kéz-
besített levelünkben felajánlott kárösszeg felvé-
telére irodánkba a mai napig sem jelentkezett,
haem ehelyett a büntetőörvénykönyvbe út-
közö módon próbált jogtalanul, s Önt meg
nem illető haszonra szert tenni, az érdemleges
és méltó választ jogtáncosunk utján az ügyész-
ség közvetítésével fogja megkapni.

Az Anker Biztosító vezérképviselete
Oradea-Mare

MOZI

— A Dorian-filmszínházban ma vasár-
nap utoljára látható a „Fifth Avenue” (Ahit a
szerelmes leveleivel zsaroltak) című 6 nagy fel-
vonásos film, melynek főszerepét Lucy Dorsaine
alakítja. Az előadások, 3, 5, 7 és 9 órakor
kezdődnek. Hétfőn és kedden közkívánatra
színré kerül a „Sodoma és Gomerha” című
monumentális film-remek, melyet Kertész Mi-
hály, a „Rabszolgakirálynő” és „Az ifjú Me-
dardus” rendezője rendezett. A főszerepeket
Várkonyi Mihály és Lucy Dorsaine alakítják. A
két rész, 12 felvonás egy előadásban kerül
színre, ezért az előadások pontosan 5, 7 és 9
órákor kezdődnek.

— Jeruzsálem pusztulása monumentális
filmet mutat be az Apolló-mozgó. A zsidók
történetének egy nagyon szomorú fejezetét tár-
gyalja a film, azt a fejezetet, amikor Nabuko-
donozor babyloniai király Jeruzsálemet a fe-
kete földig lerombolta, elpusztította. A rendező
munkáját kell elkövetni a legzsebb dicő-
szavakkal illetni, mert valóban mestéri munkát
végezt. Hatalmas tömegeket vonultat fel, korhú
jelmezben és az akkori kor harcászati modorá-
ban. Impozánsak a csapat összecsapások s zo-
morúan megrendítő az, amikor az ellenséges
csapatok Jeruzsálemet földig rombolták. A sze-
replők egytől-egyig a német filmművészet je-
lesei a legjobbat nyújtották.

TÓZSDE

Zürich, április 25. Nyitás: Berlin
122'93, Newyork 516 egy., London 2483,
Páris 2682 fél, Prága 1531 egy., Budapest
0.0072, Bukarest 230, Bécs 0.007270.

Bukarest, április 25. Zárlat. Devis-
zák: Páris 1180, London 1086, Newyork
226 fél, Milánó 935, Zürich 43'90, Bécs
31'80, Prága 675.

Valuták: Font 1070, frank 1190, svájci
42, lira 980, dinár 360, dollár 223, osztrák
32, magyar 32, szokol 650.

Zürich, április 25. Zárlat: Berlin
122 hetny., Amsterdam 206'60, Newyork
516 egy., London 2484, Páris 2682 fél, Mi-
lánó 2118, Prága 1532 fél, Budapest 0.0072,
Belgrád 830, Bukarest 230, Bécs 0.007270.

Központi Egyetemi Könyvtár © Funda

Uj üzlet! Uj üzlet!

Legolcsóbban
vásárolhat, javíttathat
órát és ékszereket

Weinbergernél,
Strada Nicolae Jorga
(Zöldfa-utca) 23. szám

ÓRÁK

ékszerek eladása, szak-
szertű javítása a leg-
komplikáltabbig

TISZAY-nál

Alexandri (Teleky)-u. 9,
Julinyos órák. Preciz munka

Villaszerű új modern ház

5 szobával, pazarul felszerelve, mellékhe-
lyiségekkel, gazdasági udvarral külön kerttel,
18 gyümölcsfával eladó Nagyszalontán vagy
elcserélhető egy 5 szobás modern, a nagyvá-
rad központjához közel fekvő magános ház-
zal. Bővebbet dr. Petróczyndi Str. Nicolae
Zsiga (Lukács György-utca) 38. sz. alatt.

Uj könyvek a Hegedűs Hirlapiroda kölsönkönyvtárában.

Bourget: Vetélytársok	— — — —	2843
Dumas: Madame Dubary bukása	— — — —	2848
Haggard R.: Lizbet	— — — —	2841
Haggard R.: Ó	— — — —	2850
Jerome K. Jerome: Minden ut a Kálvá- riára vezet:	— — — —	2840
London Jack: Az ember hitvallása	— — — —	2847
Kosztolányi D.: Aranyáskány	— — — —	2851
Móricz Zs.: Piilangó	— — — —	2852
Spunda Franz: Halottbűvölő	— — — —	2842
Simontsits Andor: Küzdelem	— — — —	2849
Szikra: Bevándorlók	— — — —	2844
Tabéry Géza: Cementisós udvar	— — — —	2845
Wells H. G.: Emberistenek	— — — —	2846

Bérbe adó

a volt Columbia fehérműgyárnál Aradi-ut
25. sz. a. egy nagy gyár vagy műhelyhelyi-
ség udvar használatra, esetleg villanyerőre
felszerelt varrógépekkel nagyon olcsón, azon-
nal elfoglalható. — Értekezhetni ugyanott
Lebovits háztulajdonossal.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua
de 12 Mai 1925 ora 10 a. m. se va ține lci-
tație în localitatea oficioasă a primariisconsul-
tului județean pentru aprovizionarea ordonan-
telor de birou cu haine de vară pe anul 1925.

Condițiunile prevăzute în caietele de sar-
cini se pot vedea tot acolo în zilele de lucru
intre orele oficioase.

Ezennel közhírré teszem, hogy a várme-
gyei tisztí főügyész hivatalos helyiségében 1925.
évi május hó 12-ik napjának d. e. 20 órájkor
a vármegyei hivatalsszolgáknak nyári ruhával
való ellátása céljából árverés lesz tartva.

Az árverési feltételek ugyanott a hivatalcs
órák alatt megtekinthetők.

Oradea-Mare, la 24 Aprilie 1925.

Oficiul primariisconsultului
județului Bihor.

RÉZGALIC

nagyváradi raktárból azonnal készletből szállítok
prima minőségű garatált 98—99 százalékos
rézgalicát „Phönix” gyártmányt a legolcsóbb napi
áron. STEINER M. ALBERT UTÓDAI Nagyváradi
Strada Prințul Carol (Szilágyi Deszós utca) 17. sz.
Sürgőnycim: Steiner ügynőskég. — Telefon: 179.

Nem igaz,

hogy van valami jobb is, mint a rég-
óta kedvelt

EAU DE COLOGNE RUSSE

a MOONAROVSKÉI és TSA cégtől.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériá-
ban és illatszertárban.

pentru Școala — BCU Cluj Napoca.

A legkisebb hirdetés ára 30 le!

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor ára 3 le, vastag betűs 6 le!

HÁZASSÁG

47 éves, keresztény, vidéki főbírói vagyon. Ismeretségi hiányában ez uton óhajt megismerkedni házasság céljából 35-40 év közötti vagyos, gyermektelen, szerény igényű, komoly, gazdálkodást szerető úri nővel. Leveleket a kiadóba „Minta férj” jellegre kérek. 1137

Befektetett 400 000 Lei hozománnyal rendelkező, keresztény urileány ismeretségi hiányában ez uton óhajt megismerkedni házasság céljából 42 év körüli feltétlen urtérberrel, ki hasonló vagyonnal rendelkezne. Váaszt „Komoly” jellegre a Hegedűs Hirlapirodába. 1146H

Butorozott szoba a központban szolid fatálembernek esetleg teljes elátással kiadó. Cim a kiadóban. 1150

LAKÁS

Kétszobás modern lakást keresek. Leleplestér. Cim Hegedűs Hirlapirodában. 868

Három szobás új parkettes magánház leleplestér, vagy magasabb bérel kiadó. Delavrance (Ritók) utca 38. 1110

Különbeíratu butorozott szobákat, lakásokat, üzlethelyiségeket, műhelyhelyiségeket, ingatlanokat, egyaránt mindent legegyszerűbben közvetítünk. Iroda Str. Pavel-u. 5. 1121

Szülőben egy szép nagy szoba konyhával magános urnak, urnóknak vagy gyermektelen házaspárnak nyaralni kiadó. Törökország oldal 68. Szerző. 1061

Eloszerelmén Strada Calea Victoriei (Kozsvari-utca) elején lévő 2 szobás lakásomat ugyanolyanvalan olasz vagy nyaralórészben. Értekezni Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 18. 1128

Kétszobás, mellékhelyiséggel bíró lakás leleplestér kiadó. Ugyanott világos helyiség műhelynek kiadó. Értekezni Str. Matei Corvinu (volt Bathiany-utca) 4. sz. 1142

Lakás, 2 szoba, konyha, speiz, kert, disznótartás, minden elfogadható árban azonnali átadó. Strada C. Negruzzi (Szent Anna-u.) 26. sz. 1136

Egyszoba, konyha butorral azonnali átadó. Sulán fodrász, Str. Alexandrii No 30. 1130

Gargon lakások, irodahelyiségek, butorozott szobák. Lakások különbözők. Szülő villa lakással 270 000 Leiert. Balazsnénál, Str. Nic. Iorga 21. Telefon: 815 1132

Román-Magyar Magyar-Román

Ghetie szótár eladó a Hegedűs Hirlapirodában.

Butorok

gyári áron kaphatók a legfinomabbtól, a legolcsóbbig

Steiner butorgyárosnál M. Viteazul 12.

Alkalmazás

Jó házból való leány fiatal párhoz vagy magános urnőhöz ajánlkozik. Cim a kiadóban. 1101

Két gyermekemhez intelligens német kisasszonyt keresek. Ajánlatokat Zavislag Adolf, Str. Gheorghe Lázár 11. 1103

Háztartás vezetésére vállalkozik keresztény urinő, a háztartás minden ágában jártas, kitűnően főz, vidékre is megy. Címeket a kiadóba kérek. 1108

Gesohlte Deutsche sucht Stellung zu kleiner Familie. Adresse bitte Hegedűs Hirlapirodába. 1138H

Férfisszabó, románul, magyarul, németül beszél, szabászi állást keres. Cim kiadóban. 1133

Mindenest keresek azonnali. Ugyanott butorozott szoba kiadó. Strada I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 29. sz. 1118H

Snohe Stellung als Haushälterin bei alleinstehenden Herrn Adress bitte Hegedűs Hirlapirodába. 1139H

Németül tudó irodastanó felvétetik a Musicaban. 1124

Főgépész, több évi gyakorlati, aki szesz és élelmiszerüzemben teljes jártassággal bír, keres Moskovits ipartelepek rt. 1125H

Israelita urileány vidékre ajánlkozik gyermek mellé, háztartásban is teljesen jártas. Cim Hegedűs Hirlapirodában. 1126H

Keresek egy nőten molnár segédet azonnali Erseleind malom, Biharmegye. 1074H

Építési rajzolóit önálló munkacérról felvesz a „Palatinus” építő vállalat, Str. Vlahuța 33. 1163

Szakácsnő és szoborány felvétetik. Rothbart, Rimanóczi-u. 3. 1156

Keresünk jómegjelenésű pénzbeszedőelárusító ügynőket azonnali belépésre. Burne Singer varróegység, Avram Jancu (Kossut) utca 16. 1162

Vasútlónál, ki fényezni is tud 2400, szobaleányt urilelyről, éves bizonyítvánnyal 2000 lei fizetéssel fogad Park-szálló. 1147

FIGYELMEZTETEM

hogy órát, ékszer legjobban, legolcsóbban javít és elad, törött aranyat a legmagasabb árban vesz

BRENNER, Vlahuța (Szt. János)-u. 6. Tanuló felvétetik.

Gyermek kocsik

ridikül újdonságok, utazó táskák és kosarak nagy választékban érkeztek.

Reclam árak!

SZABÓ Iésláruház

Sas-passage 42. szám

Adás-Vétel

Eladó kisebb-nagyobb házak és szőlők Tománénál, Nilgesztelep d. u. 3-6-ig, Str. Tace Ionescu (Körös-utca) 21. szám. 908

„Mah Jong” megérkezett. Waldmann. 919

Farrar: „Akiért halálra ítélték”, Seroa Matild: „Bűn és büntetés” II. kötetét megvételre keresem. Cim Hegedűs Hirlapirodában. 1100

Tennis labdák Waldmann. 921

Azonnali kiadó esetleg eladó magánház, mely áll 1 szoba, konyha kamarából, disznótartáshoz alkalmas helyiségből és bevetményezett szép konyhakertből. — Cim Farkas telep 99.16. 1107

Elegáns ridikulók megérkeztek. Waldmann. 923

Házak eladók. Házaladás megbízásokat vállalkunk — Kölosönöket megszerzünk. Magánpénzeket jutálékkal kihelezzünk. Adásvételi R-1 Parcul Traian 12. Értékesítés délután. 405

Tennis rackets javítások és felszerelések Waldmann. 922

Gerllozi palotában várak legszébb úri negyedében, út-utvonalon villamos megálló mellett szép, tágas üzlethelyiségek 19.5 május elsejével kiadók. Ajánlók jelentkezhettek báró Gerlicznyi, Rimanóczi-szállóban 1115

„Slazenger”, „M a s s”, „Hammer”, „Kellert” tennis racketek megérkeztek. Waldmann. 920

Egy új komplet háló, Körizs betéttel, fényezve és egy modern ebédlő jutányosan eladó. Megtekint-hető Pánci (Béke)-utca 7. az asztalosnál. Ny

Lámpaernyő, párna, terítő, függöny montirozás, kabát, kosztüm, estélyi és utcai ruha olcsón készült Iványi szalonba Str. Pasteur (Körház-utca) 47. 188

Útlőbörd, berendezett táskák Waldmann. 924

Eladó ház nagy telekkel, beépített modern lakásokkal, gyári helyiségekkel, valamint magánháznak egyaránt alkalmas, családi okok miatt sürgősen eladó. Megtekinthető Str. Rosiorilor (volt Huszár-utca) 7. 1152

Saroktelek eladó 28000 Leiert. Centra a (Közép-utca) 32. 1152

NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Str. Eorla (Báthory-u.) 26. — Telefon 15-63.

Azonnali házhoz szállított legolcsóbban elsőrendű használt és aprított fát. A náunk vásárolt fát méterenként 25 leiert felajánljuk.

Str. Eorla (Báthory-u.) 26. — Telefon 15-63.

Azonnali házhoz szállított legolcsóbban elsőrendű használt és aprított fát. A náunk vásárolt fát méterenként 25 leiert felajánljuk.

Str. Eorla (Báthory-u.) 26. — Telefon 15-63.

Azonnali házhoz szállított legolcsóbban elsőrendű használt és aprított fát. A náunk vásárolt fát méterenként 25 leiert felajánljuk.

Str. Eorla (Báthory-u.) 26. — Telefon 15-63.

Azonnali házhoz szállított legolcsóbban elsőrendű használt és aprított fát. A náunk vásárolt fát méterenként 25 leiert felajánljuk.

Str. Eorla (Báthory-u.) 26. — Telefon 15-63.

Azonnali házhoz szállított legolcsóbban elsőrendű használt és aprított fát. A náunk vásárolt fát méterenként 25 leiert felajánljuk.

Elegáns férfiúruha világos és nőiúruha jutányosan átadó. Portás, Metropolit-szálló. 1154

Szép farkaskutyát keresek Str. Ur Ion Ciordas (Berkovits Ferenc-u.) 40. Láng. 1155

Üzletportálók eladók a Park-szálló épületében levő drogueria és fényképész üzletekről, áruveket megvételre keresek Ajánlatok ármegjelöléssel! Képes Samu, Simleul-Silvaniei címre küldendők. 1105

Gyermekekösök Waldmann. 925

Strada Pasteur (Körház-utca) 69. sz. a. a Str. Moldova (Kálvária)-utca átnyúló egy ház, telekkel és több házzal, részletfizetésre is, olcsón eladók. Értekezni Tátray Kálmán ügyvéd irodájában Strada Episcop Ciorgariu (volt Uri-u.) 15. sz. II. e. nelet 1. sz. alatt. 1025

Eladó ház Bem-utca elején 150 000 Leiert. Értekezni Str. Axente Sever 6. Oláhnál. 1094

Eladó jávorfa háló, Palsander ebédlő, Wertheim kassza, konyha berendezés, d'ó' háló, fehér háló sáttóbbi berendezési tárgyak. Str. Paul Cinez 1. 1140H

Wertheimszekrény 1-es nagyságú eladó Boulevard Regele Ferdinand 10. (Stern palota) I. em. 7. 1143H

Petőfi összes költeményei gyönyörűen illusztrálva selemkötetben, 2 kötetben jutányosan eladó. Strada Soimilor (Sólyom-u.) 2. 1146H

Két utcára nyíló, esetleg két részben is sürgősen eladó ház, négyszobás, konyhás lakás azonnali elfoglalható. Str. C. Tichindeal (Füred) u. 6. 1129

Str. B. P. Hădărean (Harmas-utca) 17. sz. ház kedvező feltételre, átadható lakásokkal eladó. 1131

50 kiló tiszta akácméz eladó Strada Nicolae Zsiga (Lukács György-u.) 28. sz. 1135

Jól menő üzletre tehet szert, ha vásárol

sablonokat

Guttmann E.-nél

Zárda-utca 2 sz., hol előrajzolás és perforálás is vállalknak

Uj rotos és rövidaru

üzlet nyílt, Str. Astra (Ghilányi-u.) 14. alatt. Pontos kiszolgálás. Szolid árak. A n. é. közönség b. pártfogását kéri József Sámuel tulajdonos

Vesznék

Interok, szövegeket teljes lak- és iroda berendezéseket, Wertheim kasszát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, régiségeket stb. Meghívásra házhoz megyünk.

Frankel és fia

Butor, szöveg és régiség kereskedők Str. General Moșoiu (Mezey Mihály-utca) 10.

Leszállított árban

árusított raktáron lévő órákat és ékszereket jóállás mellett. Aranyat, ezüstöt, brillant piatínát magas árban vesznek.

KOHN ékszerész

Strada Avram Iancu (Kossuth)-utca 7.

Eladók cipőgyári csiszológépek, motorok, asztalosüzemi gépek, esztérgályos felszerelések. Str. Densușianu (Jókai u.) 12., kapuval szemben. 1134

Füredházant, használt, jó állapotban levőt, esetleg fürdőkádát és csöveket megvételre keresek Ajánlatok ármegjelöléssel! Képes Samu, Simleul-Silvaniei címre küldendők. 1105

Eladó négyes Róbeji kazán első magyar cséplő. Hoffer fejtevel. Hatos Hoffer kazán. Umrad cséplő összes felszerelésekkel. Kálya Károly Suplac Berettyószéplak. B. harmegye. 1116H

Zongora bérbeadó. Árva-ház-utca 3. szám. 1166

Eladók Vlahuța (Szt. János)-utca 41. sz. ház, továbbá a Széles-utcai vas-híd közelében, Czira kertésztelepe mellett 5 hold föld. Értekezni dr. Miszkovszky Str. Vlahuța 35. 1167

Eladó egy ház 28.000 Leiert Ioja Györgynél, Pius-póki-uton. 1167

Eladó több beköltözhető három- és négyszobás úri magánház, nagyon szép lakásokkal. — Kortsmáros László, Str. I. C. Bratianu (Szaniszló u.) 22. 1160

Eladók Körös és Görög-utca 1-6 holdas szőlők házakkal és anélkül. Bővebbet dr. Petróczyánál Str. Nicolae Zsiga (Lukács György-u.) 38. sz. 1165

Eladó azonnali beköltözhető 3 szobás magánház 210.000 Leiert. Kortsmáros László, Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 22. 1157

Eladó káptalani szénáskert mellett 5 hold kitűnő szántóföld kisebb parcellákban is. Ugyanott házhelyek kaphatók. Kortsmáros László, Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-u.) 22. 1158

Jó cséplőgarnitúra eladó Str. Smetka György-u. 4. Hori, Oradea-Mare. 1153

Eladó központban 7 főúri magánház gyönyörű lakásokkal. Kortsmáros László Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-u.) 22. 1159

Hálós zoba

2-3 as Wertheim szekrény jutányosan árban eladó, törött aranyat, ezüstöt, gyémántot, brilliánsot magas árban beválók.

WEISZ LIPÓT

műorás és ékszerész Avram I. Kossuth u. 18

Használt

parafadugókat

minden mennyiségben vesznek.

LÉVAY

műkösörös, Unirii (Szt. László)-tér 5.

Leszállított árban

árusított raktáron lévő órákat és ékszereket jóállás mellett. Aranyat, ezüstöt, brillant piatínát magas árban vesznek.

KOHN ékszerész

Strada Avram Iancu (Kossuth)-utca 7.

Central szobogép és egy kerékpár eladó. Str. Gen. Holban (Széles-utca) 40. 1161

Gépaurozást szép kivitelben olcsón készít Erbslein, strada Cuza Voda (Szacsavay-utca) 28.

Pilsné és gouvér munkák nagyon olcsón készülnek Str. Alexandrii (Teleky-u.) 22., kapuval szemben. Ny

Gobelin, kejlím és szmírnát olcsón vállalkoz. Fülébe állandó készlet. Cim Str. Pevnel (Timár-utca) 8. szám. 225

Útlevél, bérlet és bármily igazolványhoz szükséges fényképek legolcsóbban ZENKER fényképezésnél. Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 25. Felvételek este fél 8-ig.

Pénzkölcsön bármilyen biztosítékra, akármilyen kevés összegből kezdve mindenkor azonnali kapható. Közvetítő Irodában Str. Pavel-u. 5. 1120

Társulnak elsőrangú varrónővel. Cim Hegedűs Hirlapirodában. 1141H

Nagyobb cséplést vállalkoz 9 éves Máv 12 ós magánjáróval. Cim a kiadóban. 1122

Társat keresek jövedelmező üzlethez 100-200 ezer leig. Pénz birtosítva. Cim a kiadóban. 1123

200.000 Leiel társulna özev urinő rentális üzlethez vagy vállalkoz. Cim a Pannónia portásánál 1127H

Lakatos műhelyemet Str. Episcopul (Sztaroveszky-utca) Str. Andrei Muresanu (Szigligeti-utca) 7. szám alá helyeztem át. Tisztelettel Vajnoszky József. 1151

Elvesztett Schuch-térítői as Enke kavéházig egy arany karkötő 8. brilliáns kövel, bacsületes megállója illő juttatásombá részül Korda, Coșbuș (Szalárdi utca) 9. 1149

Értésitem a n. é. hógyközséget, hogy női szabó szalonomat egy elsősorú szakember vezetésével tovább folytatom, gyönyörű francia munkával kibővítem. A régi szolid árak, pontos kiszolgálás. További szives pártfogást kér

Özv. Vass Dánielné.

Remélem tudja már, hogy a Pannoniában vizumoztat DEUTSCHEN futár Utteleket színtéz

Modern chamotte kályhák

különböző színekben raktáron, 2500 Leiert kaphatók valamint átrakásokat és javításokat vállal

Varga György

kályhás mester

Str. I. Ciordas (Berkovits) 33